

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor — Uredniški odbor časopisa: Anton Miklavčič — predsednik, inž. Franc Indihar — namestnik. Clani: Marija Lambergar, Tine Rojina, Rina Lupša, Darinka Fajdiga, Anica Rozman, Meri Kadoič, inž. Alenka Korče, Peter Gunčar, Ivan Mauser, Miloš Štempihar in Jože Javornik. Telef. št. 2881 do 2884. Tisk: ČP Gorenjski tisk v Kranju

LETO VI. • 23. XI. 1963 • ST. 10

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

tekstilec

Mladina o svojem delu na letni konferenci

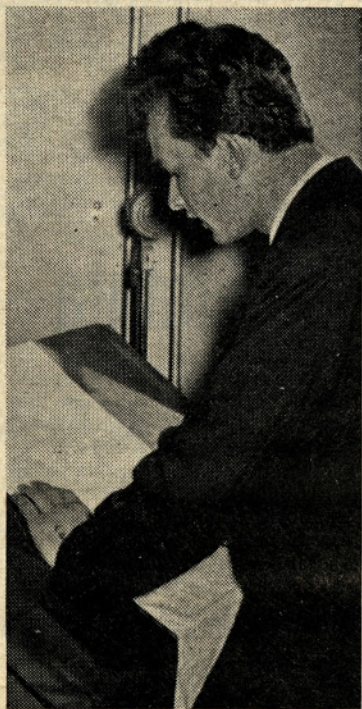
Letna konferenca ZMS Tekstilindusa je sicer za nami, vendar je ta dogodek tako pomemben za mladino in za ostale proizvajalce, da moramo o njem spregovoriti tudi v našem časopisu.

Konferenca je bila v nedeljo, 6. oktobra 1963 dopoldne v dvorani CDS. Konferenca se je udeležilo 73 delegatov. Prisostvovali so tudi predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij iz podjetja in občine ter predstavniki komitejev kranjskih tovarn oziroma šol.

Poročilo o delu organizacije je podal sekretar TK tov. Edo Ostaneč, ki je med drugim dejal, da moramo pri ocenjevanju rezultatov našega dela upoštevati predvsem tiste osnovne cilje, ki smo si jih zadali na zadnji letni konferenci in na 7. kongresu ZMS v Beogradu 1963. leta. Poudaril je, da se je mladina polnoštevilno angažirala pri sprejemanju ustave SFRJ ter pokazala vso pripravljenost pri sprejemanju obveznosti v nadaljnji graditvi socializma. Pri volitvah v razne predstavniške organe se je pokazalo, da je mlada generacija pridobila zaupanje proizvajalcev, saj je bilo izvoljenih samo v občinsko skupščino 3–6 mladincev.

Mladina se je z voljo lotila vseh nalog na katere jih opozarja družba, posebno organizacija ZK, kar je prišlo še zlasti do veljave po vsakem plenumu CK ZKJ. Mladi so vedno podprli prizadevanja vseh proizvajalcev, družbeno političnih, strokovnih ali upravnih organov, katerih delovanje bi bilo usmerjeno na reševanje poglobitnih ekonomskih in političnih nalog na današnji stopnji našega razvoja. Toda še zdaleč nismo izkoristili vseh sil mladih ljudi in smo bili prav pri aktiviranju mladincev proizvajalca premalo dosledni. Ravno tako večina komisij, ki jih je imel TK ni v tem času znala sestaviti takega programa dela, ki bi vsebinsko zajel interese ter želje mladine. Tako je delo ideološke komisije v glavnem obsegalo program ter izvedbo MPS, katera je bila organizirana v mesecu marcu. Šola je imela namen usposobiti mladinske aktiviste za delo pri vzgoji mladine ter povečati sodelovanje na vseh področjih političnega dela. Tudi kadrovske probleme v organizaciji so bili zelo pereče področje dela zaradi nezainteresiranosti mladine za delo v organizaciji oziroma v organih. Tako je

morala kadrovska komisija med letom kooptirati v TK nove člane

Nace Cuderman

ter celo zamenjati predsednika, ker niso izpolnjevali dolžnosti, katere so sprejeli na letni konferenci. Podobno je bilo tudi s člani sekretariata v EE. Društvena dejavnost naše mladine se je prav pričela šele ob praznovanju dneva mladosti. Organizirane so bile tribune mladih tekstilcev, toda zaradi premajhnega odziva mladine tribuna ni najbolje uspela, kljub zelo dobrim programom. Bil pa je zelo velik odziv mladine iz mesta, tako da je društvena komisija to tribuno organizirala v občinskem merilu, čeprav je bila namenjena prav naši mladini. Organizirano je bilo tudi nekaj izletov, toda teh izletov so se udeleževali vedno isti mladinci, tako da ni bil dosežen prvotni namen zblíževanja ter spoznavanja mladine iz raznih ekonomskih enot. Pobudo za športno udejstvovanje naše mladine so dali pravzaprav mladinci iz tekstilne tovarne »Metka« iz Celja. Ker športnega udejstvovanja naše mladine do tedaj skoraj ni bilo, je športna komisija razvijala svoje delo samo preko ekip za tekmovanje, ni pa delala za množičnost, kar bi bila pravzaprav osnovna naloga športnega udejstvovanja. Prav tako tudi delovne akcije, katere je organizirala komisija za mladinske delovne akcije niso nikoli bile množične, ampak so zajele le nekaj mladine, včasih pa celo samo člane komisije.

Z dosedanjim delom komisije niso uspeli, in niso izvedle večjih nalog in sklepov, katere smo sprejeli na letni konferenci. To

Odkritje spomenika padlim borcem in žrtvam v NOV

28. novembra bomo ob 13.30 v podjetju v obratu I odkrili veličasten spomenik tistim padlim borcem in žrtvam, ki so delali v nekdanji Jugobruni. Tako se jim bomo vsaj malo oddolžili za njihovo ljubezen do domovine in za žrtev lastnega življenja, ki so ga brez pomisleka dali za svobodo domovine in za lepše življenje vseh, ki smo ostali.

57 imen bo vklesanih v spomenik, 57 junakov in rodoljubov, med njimi tudi narodni heroj Rezka Dragar. Ni jih več, njihova imena pa bodo nima priča o njihovem boju za svobodno in socialistično Jugoslavijo.

SLAVA PADLIM JUNAKOM IN ČAST NJIHOVEMU SPOMINU!

Problematika poslovnih združenj

Problematika poslovnega združenja v Jugoslaviji in s tem tudi PZ — tekstilne industrije v Ljubljani obsega dva osnovna elementa, in sicer:

1. element eliminiranja odvisnih posrednikov med proizvajalci in potrošnikom
2. element samoupravljanja delovnih kolektivov.

Ad 1.

Z nastopom industrijskega kapitala je prenehala vloga trgovine kot organizatorja proizvodnje in s tem celotnega gospodarskega procesa. Trgovina je v modernem, razvitem gospodarstvu funkcija proizvodnje in ne narobe. Zaradi tega je lahko Marx ugotovil neproduktivnost trgovinskega kapitala. Iz istih razlogov je tudi po-

kojni Boris Kidrič v prvi etapi našega gospodarskega razvoja postavil teze, da trgovina ne more biti akumulator sredstev in planirane cene so v tem obdobju povsem izločile trgovino kot samostojni faktor gospodarjenja. V naši gospodarstveni veji pa opažamo proces, ki je privedel do absurda, da nastopajo uvozna in izvozna podjetja kot organizatorji proizvodnega

pa predvsem zato, ker so bile naloge preveč splošne, izvedba premalo pripravljena. Programi dela so bili sugerirani od TK oziroma od drugih organizacij, niso pa bili odraz potreb in interesov mladine. Zato je nujno, da se v bodoče izdela tak program, ki bo mladini lasten in izvedljiv.

(Dalje na 4. strani)

Iz vsebine

- Mladina o svojem delu na letni konferenci
- Odkritje spomenika padlim borcem in žrtvam v NOV
- Dan republike
- Problematika poslovnih združenj
- Nekateri problemi v zvezi z izdelavo osnutka statuta
- Vprašanja, ki zahtevajo odgovore
- tekstilnem sejmu v bfsk k
- Plemenitilni stroji na tekstilnem sejmu v Hannoveru
- Zaščitimo otroke v prometu
- Še nekaj zanimivih razprav
- Rekonstrukcija tkalnice v obratu I
- Občinska sindikalna delegacija v Oldhamu
- Vrtar Mikolič nam je zadnjič odprl vrata
- Naš dopust smo preživeli na otoku Lošnju
- Naših lepih osem dni
- Moj konjiček je...
- Nogomet: debeli in suhi iz Tekstilindusa
- Umrli je Jaka Malovrh

Za Dan republike čestitajo vsem članom delovnega kolektiva: Centralni delavski svet in Upravni odbor podjetja, organizacija Zveze komunistov in Zveze mladine, sindikalna organizacija, ZB, uprava in uredništvo.

PRED NAMI JE NAŠ VELIKI PRAZNIK

DAN REPUBLIKE

Dvajset let bo minilo, odkar so bili na II. zasedanju AVNOJ v Jajcu, 29. novembra 1943 leta, položeni temelji nove Jugoslavije. Od takrat do danes je naše ljudstvo izvajalo zmago nad krutim okupatorjem, obnovilo porušeno domovino ter doseglo tolikšne delovne zmage, da človek lahko s ponosom reče: »TO SMO NAREDILI MI, JUGOSLOVANI!«

Danes ni v naši državi več izkoriščanja človeka po človeku. Nova socialistična načela o enakosti in bratstvu omogočajo vsem narodom Jugoslavije in vsakemu posamezniku, da živi svobodno življenje, da dela, se izpopolnjuje in gradi svoj dom, kakršnega želi. Mezdni odnosov ni več! Z njimi je opravilo delavsko samoupravljanje, ki se vse bolj uveljavlja in vedno bolj omogoča proizvodnjo, da neposredno upravlja s proizvodnimi sredstvi, da odloča pri delitvi rezultatov dela in o vseh važnih in drobnih vsakdanjih vprašanjih, ki zadevajo njegovo življenje in življenje skupnosti, v kateri živi.

Razumljivo je, da so takšni odnosi omogočili tudi velike materialne uspehe, saj se je Jugoslavija iz zaostale in nerazvite ter opustošene dežele razvila v močno industrijsko državo, ki se čedalje hitreje vključuje v mednarodno gospodarsko življenje.

Enako veliki so naši uspehi tudi na drugih področjih. Širom po Jugoslaviji so zrastle nove šole, ogromna stanovanjska naselja, bolnišnice, instituti, trgovine, otroške ustanove in mnogo drugih koristnih ustanov, kar vse omogoča lažje in lepše življenje državljanov.

Velik ugled uživa Jugoslavija tudi na zunanje političnem polju, kjer se zavzema za neodvisno in miroljubno politiko, za odpravo kolonializma, za takojšnjo in popolno razorožitev in za reševanje vseh perečih in nevarnih problemov v svetu s pogajanjmi v okviru Organizacije združenih narodov ali z neposrednimi razgovori med prizadetimi državami.

Vsi ti in mnogi drugi naši uspehi so veliki in bodo še večji, če bomo kot doslej, doprinali po svojih močeh, vsak na svojem delovnem mestu. Če smo kovači svoje sreče, potem glejmo, da si s pridnim in pametnim delom zagotovimo še lepše in bogatejše življenje, nam in poznejšim rodovom.

Skrbimo, da bomo za vsak naslednji 29. november lahko vedno ponosno rekli: TO SO NAŠE NOVE ZMAGE, ZA NAS IN DOMOVINO!

NAJ ŽIVI 29. NOVEMBER — DAN REPUBLIKE!

procesa, kar vodi nujno do osnovnega konflikta v pojmovanju gospodarske funkcije proizvodnje in trgovine. To ni samo teza, ampak dejstvo, ki ga lahko pokažemo na primerih, v katerih taka podjetja kot svoj veliki gospodarski prispevek navajajo dejstva, da ona financirajo proizvodnim podjetjem nabavo strojev in opreme. Gre celo dalje, da se taka podjetja bavijo s tem, da bi organizirala v svobodnih conah svoja lastna podjetja za dokončno oplemenitenje blaga. Ta proces je nujno privedel do monopoliziranja industrije od strani uvožno-izvoznih podjetij, kar je v očitnem nasprotju s slehernim modernim gospo-

darstvom in še posebej v nasprotju z našo družbeno ureditvijo in njenimi osnovnimi načeli, izraženimi tudi v naši ustavi in zakonodaji. Namesto, da bi naše gospodarstvo obvladovala proizvodnja, in v njej zaposleni delavci in samoupravni organi, ter skrajšali pot od proizvajalca do potrošnika, nas vodi taka organizacija v situacijo, ki je danes značilna samo še za gospodarsko skrajno zaostale države, kjer trgovina obvladuje in dirigira gospodarstvo (Bližnji vzvod, afriške dežele itd.).

Da se je izvozna in uvozna trgovina v naši državi lahko uveljavila in se v taki (Dalje na 2. strani)

Predstavniki občinskega odbora Zveze mladine tov. Taler

Flajerka v predilnici I.

Problematika poslovnih združenj

(dalje s 1. strani)
meri razbohotila kot je danes, je bila neposredna posledica odprave direktij, nakar so bila proizvodna podjetja nujno navezana v prvem času na trgovske posrednike. Kolikor bolj pa se je utrjevalo delavsko samoupravljanje je to samoupravljanje moralo dobiti svoj nujen izraz tudi v blagovnem prometu in ustrezni organizaciji posameznih proizvodnih podjetij in poslovnih združenj. Zaradi elastičnosti in sposobnosti izkoriščanja konjunktturnih situacij na notranjih in zunanjih tržiščih se je trgovina lahko uspešno uveljavila in zlasti v pogledu uvoza surovin ter izvoza popolnoma monopolizirala tržišče, včasih celo ob pomoči odgovornih organov.

Ad 2.
Proces razvoja delavskega samoupravljanja nujno vodi do tega, da proizvajalci kot ustvarjalci vrednosti odločajo tudi sami o plasmanu svojega blaga, kakor tudi o svojih lastnih nabavah brez posrednikov, ki so postali objektivno nepotrebnosti. Ko se proizvajalci v to svrhu združujejo v svoja poslovna združenja, predstavljajo to samo višjo obliko samoupravljanja, ki jo diktirajo notranji in zunanji ekonomski momenti. To tendenco v procesu samoupravljanja

nja jasno izraža tudi naša nova ustava (čl. 9 točka 8), ki poslovno združevanje vključuje v **samoupravljanje**. Ustava je s tem samo potrdila že davno uveljavljena načela sodelovanja v gospodarstvu in zlasti tudi v zakonu o ureditvi poslovnih razmerij na trgu iz leta 1962, ki v čl. 6 postavlja, da je v prometu blaga med proizvajalcem in potrošnikom čim manj posrednikov, da bi bili s tem prometni stroški čim nižji. Vsa navedena načela so v našem notranjem prometu v veliki meri tudi izvedena, saj na primer naša zakonodaja ne dopušča komisijske trgovine v notranjem prometu in predpisi o notranji trgovini dovoljujejo prav proizvodnim organizacijam, da organizirajo svojo lastno prodajno mrežo (npr. Modna hiša, prodajalne obutve itd.)

S tem, da so proizvodna podjetja v skladu z objektivnimi pogoji našega družbenega razvoja, ki je obenem osnovna gospodarska politična linija naših vodilnih organov, osnovala svoja poslovna združenja, smo se znašli pred usodno alternativo: ali so neposredni proizvajalci tisti, ki preko svojega Poslovnega združenja odločajo o nakupu surovin, opreme, strojev in prodaji svojih proizvodov in nosijo polno družbeno od-

govornost ali pa so to izvozno-uvodna podjetja, ki pogosto brez upoštevanja interesov proizvajalca in potrošnikov kupujejo in prodajajo po svojih kriterijih in z vidika ustvarjanja svojih profilov. Tako npr. uvozno podjetje kupuje tekstilne surovine, za katere se v nekaterih primerih ugotovi, da proizvajalcem po svoji kvaliteti ne ustrežajo, ker se je trgovina ravnala po svojih spekulativnih kriterijih, ne da bi upoštevala potrebe industrije. Z drugimi besedami, ponavljamo trditve, da je uvozno-izvozna trgovina odnosno Direkcija za surovine postala monopolist med tekstilnimi surovinami. Tudi v primeru takega nakupa surovin, ki je bil za proizvajalca škodljiv, je to za uvozno-izvozno podjetje pozitiven posel, ker je trgovsko podjetje tudi na tem poslu realiziralo svoj zaslužek, vse negativne posledice pa nosi proizvajalec in v kočni fazi potrošnik.

Sedanji nevzdržni položaj je moral pripeljati nujno do konflikta, pri katerem stoji na eni strani 21 tekstilnih proizvodnih podjetij s svojimi delavskimi sveti in nad 18.000 neposrednimi proizvajalci, na drugi strani pa privilegirano trgovsko podjetje s ca 200 uslužbenci brez enega samega proizvajalca. Radj tega dolgoletnega usodnega protislovja je nastala za proizvodno zelo pomembna škodljiva posledica tudi v okolnosti, da uvozno-izvozna podjetja nimajo le monopola v pogledu razpoložljivih sredstev, poslovnih zvez in situacije na svetovnih tržiščih, temveč držijo tudi monopol nad najboljšimi zunanje-trgovinskimi kadri, radi česar poslovna združenja le težko opravljajo svoje družbene gospodarske naloge.

Kljub vsemu temu in ob premagovanju tega usodnega protislovja so proizvodna podjetja s skromnimi sredstvi in ob objektivnih težkih pogojih organizirala svoje Poslovno združenje, ki je prevzelo poleg drugih poslov tudi uvozno-izvozno dejavnost svojih članov. V bistvu je to poslovno združenje samo skupen komercialno-oddelek za združena podjetja, ki vrši za združena podjetja uvozno-izvozne naloge.

Če tudi so v PZ konkurenčna podjetja, jih je uspelo v okviru PZ na zunanjih tržiščih objediniti in v vsakem pogledu dokazati, da je v sistemu izvoza ta sistem boljši od onega, ki so ga doslej izvajala uvozno-izvozna podjetja.

Na potu gospodarske integracije podjetij so se pokazala uvozno-izvozna podjetja kot največje ovire. Dogovori, ki se sklenejo na PZ so predmet kasnejšega izigravanja s strani posameznega nediscipliniranega ali špekulantskega člana na ta način, da ta najde vedno zaslonbo pri obstoječem uvozno-izvoznem podjetju in s tem ruši poslovno disciplino. Najbolj kričeči primeri tako negativne intervencije se pojavljajo vsled paralelnega delovanja izvozno-uvodnih podjetij takrat, ko zagrozi posamezen član z listopom iz PZ če njegov še tako neutemeljen predlog ne bo prodrli.

Vse to govori za to, da PZ nikdar ne bo mogla zadostiti vsem onim nalogam, ki jih od njih pričakujejo, če bodo paralelno ob razvijajočih se PZ delovala neokrnjeno uvozno-izvozna podjetja in skušala še naprej na vsakem koraku zavirati delo poslovnih združenj.

Dr. Zdenko SENKOVIC

Nekateri problemi v zvezi z izdelavo osnutka statuta

Komisiji za izdelavo statuta, katero je imenoval v prvi polovici letošnjega leta Upravni odbor podjetja, je bilo od vsega začetka jasno, da je treba k delu za sestavo statuta pritegniti čim širši krog članov delovnega kolektiva. Statut kot temeljna pogodba o medsebojnih pravicah in dolžnostih članov delovnega kolektiva in kot osnovni samoupravni akt gospodarske organizacije ne more in ne sme biti v končni obliki in zato tudi ne v osnutku rezultata dela le neek ožje skupine ljudi, pa čeprav gre pri tem za vodilni ali strokovni kader. Zato organizacijo imenovane posebne da obdelajo posamezne glavne sestavne dele bodočega statuta. Imenovane so bile naslednje komisije:

1. komisija za program,
2. komisija za organizacijo,
3. komisija za samoupravljanje,
4. komisija za delitev sredstev,
5. komisija za delovna razmerja.

Naloga vseh teh komisij ni bila sestava teksta bodočega statuta, marveč edino-le obdelava posameznih vprašanj oziroma področij s kritično oceno sedanjega stanja in z dajanjem predlogov, kako naj se posamezni problemi uredijo v bodoče.

Vse komisije so k svojem delu pristopile z vso potrebno resnostjo in prizadevnostjo. Iz končnih poročil, ki so jih predložile, se lahko ugotovi, da so zbrale mnogo dragocenega gradiva in podale vrsto zelo konstruktivnih predlogov. Končnega poročila doslej nista podali le komisija za organizacijo in komisija za delitev sredstev.

Posamezne komisije so prišle po izvršenih kritičnih ocenitvah sedanjega stanja in obsežnih obravnavah do naslednjih dognanj in ugotovitev oziroma predlogov:

Komisija za izdelavo programa je sprejela sklep, naj uvodni del statuta določa, da je v smeri tehnološkega razvoja program podjetja, razvijanje podjetja v skladu z izsledki tekstilne znanosti, zlasti razvijanje obstoječih kapacitet k večji produktivnosti, k popolni avtomatizaciji podjetja in k izgradnji nove plemenitilnice. Tudi v bodoče ostane naloga podjetja proizvodnja tkanin iz bombažnih in staničnih vlaken, poleg tega pa je treba proizvodnjo deloma preusmeriti na

tkanine iz sintetičnih vlaken, s čimer v zvezi je treba deloma rekonstruirati obstoječe obrate, deloma pa zgraditi nove objekte in nabaviti nove stroje. Podjetje mora težiti k temu, da se konsolidira, da postane moderno merjeno podjetje z vsklajenimi kapacitetami vseh obratov, z združenjem posameznih obratov in eventuelnimi preselitvami, v kolikor bo to zahteval razvoj podjetja in v kolikor bo to ekonomsko utemeljeno. Program razvijanja samoupravljanja mora težiti k čim popolnejši decentralizaciji samoupravljanja in k neposrednemu upravljanju po proizvajalci, vendar pa za sedaj ostane podjetje še nadalje pri sedanjem sistemu, ko so poleg centralnih samoupravnih organov še samoupravni organi po ekonomskih enotah. Številno, značaj in oblike ekonomskih enot se lahko spreminjajo v skladu s spremembami organizacijske strukture podjetja. Ekonomske enote naj poleg delitve osebnih dohodkov še neposredno ugotavljajo stroške, zlasti porabo materiala ter odločajo o investicijskem vzdrževanju in rekonstrukcijah v okviru vnaprej določenih predračunov. Končni, a vendar neposredni cilj razvoja na področju samoupravljanja pa je prehod na polne ekonomske enote z delitvijo dohodka po ekonomskih enotah. Samoupravljanje po ekonomskih enotah je treba utrditi, prvi neposredni korak naprej pa je obračun materialnih stroškov ter dosledno odločanje o vzdrževanju. Glede planiranja naj statut poudari, da so plani obvezni. Sestavljanje dolgoročnih in letnih planov naj se vrši v okviru smernic, ki jih vsebujejo plani federacije oziroma republike. Dolgoročne in osnovne plane, pa tudi operativne plane sprejemajo centralni organi podjetja. Ekonomske enote lahko sprejemajo svoje operativne plane, ki pa morajo biti absolutno vsklajeni s plani centralnih organov. Komisija za izdelavo statuta je bila mnenja, da se vse zaključke komisije za program lahko osvoji. Le kar se tiče programa nadaljne izgradnje, naj bi se v statut zajela le splošna določila brez konkretnih rezultatov oziroma podatkov, to pa iz razloga, ker vprašanje integracije za tekstilno industrijo ni razčišče-

Komisija za organizacijo je pričela predvsem pravno organizacijo podjetja. Kar se tiče predmeta poslovanja, predlaga, da se izpusti konfekcioniranje tkanin in samostojno izvrševanje zunanjetrogovinskih poslov, doda pa naj se izvrševanje uslug glede vseh delov proizvodnega obratovanja. Konfekcioniranje tkanin se v našem podjetju namreč ne vrši več, marveč se s tem bavi Konfekcija »Triglav«. Zunanjetrgovinskih poslov pa podjetje pod lastno firmo tudi v bodoče ne bo vršilo, saj smo ob ustanovitvi Poslovnega združenja tekstilne industrije v Ljubljani prenesli izvrševanje vseh zunanjetrogovinskih poslov pogodbeno na to združenje. Ravno zato pa bo moral naš statut vsebovati nekaj podrobnejših določil o naših odnosih do Poslovnega združenja. Statut naj bi tudi določal, da nadomešča glavne direktorja med njegovo odsotnostjo tehnični direktor. Doslej vprašanje nadomeščanja glavnega direktorja za čas njegove odsotnosti v pravilih ni bilo. točno urejeno. Dalje predlaga ta komisija, da se strokovni kolegij ukine in obdrži le strokovni svet. Glede organizacijske sheme ta komisija ni zavzela končnega stališča. Ugotoviti je vsekakor, da je obstoječa organizacijska shema z ozirom na današnje stanje in razvoj podjetja neprimerna, predvsem pa še da je na nižjih mestih zlasti v proizvodnih obratih sploh neizdelana. Komisija za organizacijo je bila mnenja, da obstoječa organizacijska shema zahteva določene spremembe oziroma dopolnitve. Vprašanje je, če je sedanja delitev na sektorje in pristojnost posameznih sektorjev pravilna. Tako je na primer potrebno proučiti, ali je prav, da v sektorju za organizacijo in pripravo dela delajo poleg analitskih strokovnjakov še posebni samostojni referenti kot na primer strojni inženir, dalje je treba proučiti, ali je primerno, da v razvojno-kontrolnem sektorju združujemo dve tako različni panogi kot sta razvoj podjetja in kontrola proizvodnje. Še posebej bi bilo omeniti tudi to, da je Upravni odbor podjetja že sprejel sklep, naj se prouči smotnost spremembe organizacijske sheme podjetja v zvezi z organizacijo dela in ocenjevanjem kvalitete v adjustirnem oddelku. Komisija za organizacijo

je bila mnenja, naj bi dal Upravni odbor svoje mnenje glede bodoče organizacije podjetja ali vsaj smernice za delo. Komisija za izdelavo statuta se s tem stališčem ni strinjala. Kakor ostale komisije, mora tudi komisija za organizacijo izdelati določen predlog, ki se bo nato predložil v obravnavo organom upravljanja. Res pa je, da je bila postavljena naloga za to komisijo preobsežna, saj ni mogla poznati celotne problematike dela vseh sektorjev in oddelkov. Zato je komisija za izdelavo statuta dala komisiji za organizacijo sugestijo, naj izdela predlog nove organizacijske sheme podjetja na ta način, da pritegne k sodelovanju vse vodje sektorjev, posameznih oddelkov in obratov, v kolikor se to pokaže kot potrebno.

Komisija za samoupravljanje je podrobno analizirala sedanje stanje in dala vrsto konstruktivnih predlogov. Komisija za samoupravljanje je predlagala, naj bi se poleg sedanjih obratnih delavskih svetov ustanovili še nekaki medobratni delavski sveti in to eden za obe predilnici, eden za obe tkalnici, eden pa za obe plemenitilnici. Po izčrpnj razpravi na skupni seji komisije za izdelavo statuta in predsednikov vseh petih podkomisij se je prišlo do zaključka, da ne bi bilo smotno poleg obratnega delavskega sveta za vsako posamezno predilnico ustanovljati še skupnega za obe predilnici. Primerneje je, če se ob vsakokratni potrebi skliče skupna seja obeh obratnih delavskih svetov. Število članov Centralnega delavskega sveta naj bi se zmanjšalo na 45, kar naj bi bil eden izmed ukrepov za izboljšanje discipline in kvalitete dela tega organa. Obratni delavski sveti pa naj bi imeli od 11 do 31 članov, kar naj bi veljalo tudi za ekonomske enote z manjšim številom zaposlenih. Tako bi v bodoče tudi kolektiv take ekonomske enote, ki ima manj kot 50 zaposlenih, volil svoj obratni delavski svet. Tako v obratni kot tudi v Centralni delavski svet ne bo mogel noben član kolektiva zaporedoma ponovno kandidirati, marveč šele po presledku. S tem naj bi se zagotovilo izvajanje rotacije. Kot pri Centralnem delavskem svetu naj velja tudi za obratni delavski svet dveletna mandatna doba s tem,

(Dalje na 5. strani)

CLANI KOLEKTIVA
SODELUJTE V
VAŠEM
GLASILU!

V PRAŠANJA ki zahtevajo ODGOVORE

Transportni oddelek v podjetju ima tako težko delo, da me niti s konjem ne bi zvelikli na delovno mesto njegovega šefa. Problem, ki onemogoča organizirano delo, pa je naslednji:

OD ZJUTRAJ PA VSE DO TRINAJSTE URE ZVONI V TEM ODDELKU TELEFON, TISTI, KI GA UPORABLJAJO PA BOLJ ALI MANJ OSTRO ZAHTEVAJO PREVOZ V OBRAT II, PREVOZ IZ OBRATA II, TOVORNJAK ZA LJUBLJANO, TOVORNJAK ZA KRANJ IN PODOBNO. Dostikrat se zgodi, da padejo besede: »Če v eni uri ne dobim tega in tega materiala, bodo stroji stali«. Čudno in kritiziranja vredno pri tem je to, da padejo take zahteve največkrat sredi dopoldneva, kar dokazuje, da je organizacija dela v taki enoti na psu. Nemogoče se mi zdi, da dober obratovodja ne bi bil sposoben predvideti, kaj bo tekom enodnevnih proizvodnje potreboval za redno in nemoteno proizvodnjo. Nujno je zato potrebno, da se tudi na tem področju razmere organizirajo, in sicer tako, da bo tudi transportni oddelek laže in ceneje izvrševal odgovarjajoča dela. Ni dvoma, da bi bil prvi nujni in potreben ukrep ta, DA BI OBRATOVODJE IN OSTALI KORISTNIKI VSAK DAN NAJKASNEJE DO 7. URE ZJUTRAJ MORALI SPOROČITI V ODDELEK, KAKŠNE POTREBE IMAJO ZA TISTI DAN, MORDA CELO ZE TUDI POTREBE ZA NASLEDNJI DAN. Le tako bi transportno osebje lahko koristno uporabilo prevozna sredstva ter hkrati kar najbolj zadostilo potrebam enot.

VPRAŠANJE: KDO IN KDAJ BO TA PROBLEM RESIL? ZAKAJ SE TO VPRAŠANJE NI REŠILO ZE PREJ, KO JE VENDAR BILO ZARADI NJEGA VEC ZASTOJEV IN NEPRILIK? KAKŠEN OBRATOVODJA JE TO, CE NE MORE PREDVIDETI NITI NEKAJURNIH POTREB ZA PROIZVODNJO V SVOJEM OBRATU?

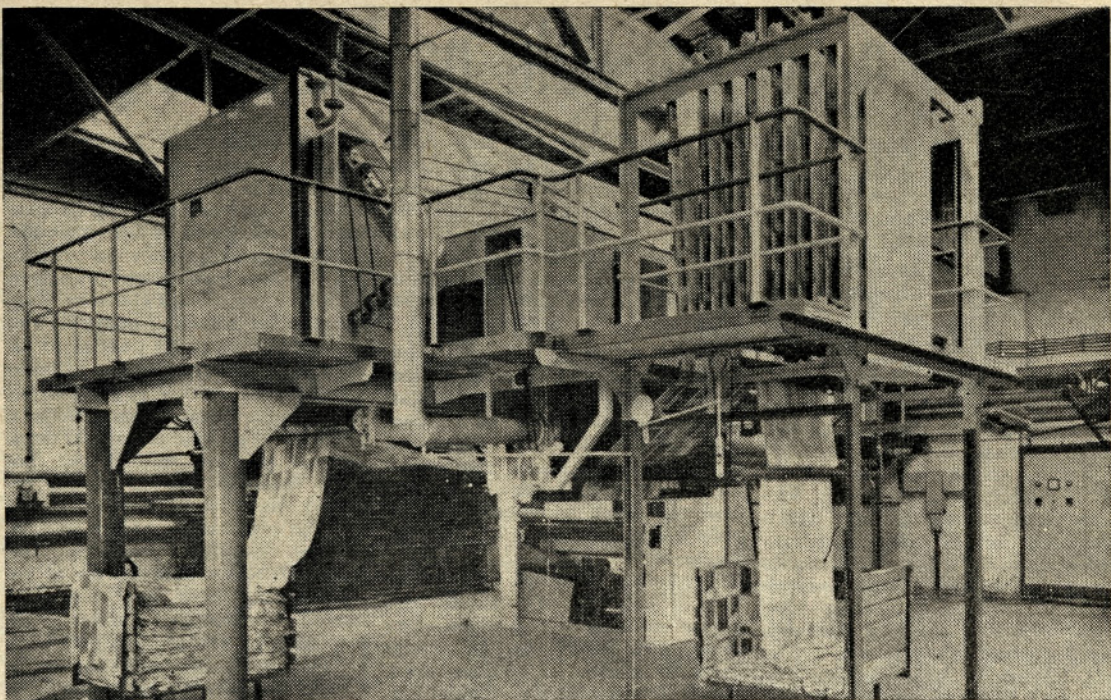
Leteči čolniček je že omenil, kako tkalke vlačijo košare po cesti od predilnice do tkalnice v obratu I. Kljub temu delajo nekatere tkalke to mirno naprej.

VPRAŠANJE: KDO JE ODGOVOREN, DA SE TAK POSTOPEK PREKINE? ALI SMATRAJO ODGOVORNI, DA JE TAK ODNOS DO KOLEKTIVNE IN DRUŽBENE IMOVINE PRAVILEN, KER NICESAR NE POKRENEJO?

Nekateri člani kolektiva morda vedo, zakaj stojijo Kovo avtomati v obratu I in II kar na prostem. Da ne bi prišlo v tem pogledu do napačnih tolmačenj je potrebno, da merodajni dajo ustrezno obrazilitev v časopisu.

Bravci!

Pošljite v uredništvo vsa tista vprašanja, na katera želite odgovore! V tem primeru Vaš podpis ni potreben! Vprašanja in lastna mnenja o tej ali oni zadevi oddajte do 2. 12. 1963!

Elektro fixierer po sistemu dr. Anbauerja

Plemenitilni stroji na tekstilnem sejmu v Hannovru

Mednarodni sejem tekstilnih strojev 1963 v Hannovru, ki si ga je ogledala tudi močna skupina strokovnjakov iz našega podjetja, sicer ni pokazal kakih revolucionarnih novitet v strojogradnji, vendar je bila obilica najmodernejših strojev in naprav prava paša za oči. Navesti nameravam le nekaj opazanj, ki bodo zanimala naše plemenitilce, predvsem pa tiskarje.

Z izdelavo prototipa tiskarskega stroja ROLLOPRINT 2000 firme Deck — Mulhouse se morda izpolnjuje skrita želja marsikaterega tiskarja, namreč tiskati brez osi za valje. Valje lahko vlagamo bodisi s predhodnim natikanjem na osi ali pa z enostavnim vlaganjem valjev v raztegljive puše na stroju. Zараđi avtomatskega raportiranja potom kardanskega prenosa odpadejo raportna kolesa. Tiskarska podloga se menja zelo hitro in enostavno, ker je možno presseur horizontalno premakniti, izvije se le en vijak. Nože ne bremenimo z utežmi, temveč reguliramo njih lego s polžnim prenosom. Povsem pnevmatski pritisk, zato večja elastičnost, odlično tesnjenje in možnost uporabe zelo nizkega pritiska (pri vodnih valjih in slično).

Takih izboljšav in poenostavitve je še cela vrsta. Stroju je prigraden pralni stroj Darex za podlogo nove izvedbe, ki zelo olajšuje izvlek podloge, v spodnjem delu pa ima pralec tekača. Za pralcem so nameščeni sušilni bobni za tekač, torej je možno tega med tekom stroja kontinuirano prati in sušiti. Oglejmo si še najnovejšo na področju filmskega tiska — ROTACIJSKI FILMSKI AVTOMAT firme S t o r k — Amsterdam, ki še bolj približa filmski tisk principu valjčnega tiska. Namesto običajnih šablon so na mizi z brezkončno podlogo nameščene cilindrične šablone iz tanke luknjičave pločvine s 5 do 25 odprtlin na mm². Te so tesno vložene v stranske odprtine, skozi katere avtomatično dotekajo barve. V šablonah so fiksna strgala, ki potiskajo barve skozi odprtine na tkanino, ki skupno s podlogo neprekinjeno (kot na roloju) teče pod šablonami in dalje v sušilnico. Stroj zmora hitrosti do 80 m/min, ima pa seveda še nekatere pomanjkljivosti. Na konstrukciji sličnega stroja

dela avstrijska firma Zimmer.

V načrtu za bodoči razvoj tiskarne zavzema važno mesto parilnik za dvofazni tisk. Takih je bilo na razstavi več vrst. Med njimi vzbuja mnogo interesa ELEKTROFIXIERER (sistem Dr. Anbauer) firme Schilde — Bad Hersfeld, ki je razen za fiksiranje redukcijskih in reaktivnih tiskov po dvofaznem postopku uporabljen tudi za kontinuirano barvanje in hitro razškrbljenje tkanin (slika). To je komora na stojalu, pod katero je nameščen foulard in voz s tkanino. Z električnimi grelci vzdržujemo v komori temperaturo okoli 150° C, para pa nastaja z izparevanjem vode s tkanine. Ta se namreč pred vstopom v parilnik prepoji z raztopino redukcijskega sredstva, ker je potiskana z barvili, ki tega ne vsebujejo. Za preprečenje vstopa zraka v komoro uvajamo vanjo ca 100 kg pare na uro. Zavzema malo prostora, saj vsebuje le 40 m tkanine, ima pa hitrost 80 m/min! Ostale prednosti: trdna gradnja iz jekla, avtomatska regulacija temperature, minimalna napetost tkanine, stalno vodenje tkanine po hrbtni strani, zelo dostopen za čiščenje itd. Sličnemu namenu služijo še parilniki druge konstrukcije, npr. portalni parilnik firme Gerber ali kanalni firme Benteler odn. Stork itd. Za kontinuirno parjenje obarvanih ali tiskanih tkanin iz sintetičnih vlaken je zelo primeren VISOKOTLACNI PARILNIK (HT) firme Benteler, ki je enostavno grajen, omogoča tek tkanine po hrbtni strani in zavzema le malo prostora.

Za belilce je zanimiva KONTINUIRNA PRAMENSKA BELILNICA firme Menzel, ki je pri istih kapacitetah precej cenejša in zavzema mnogo manj prostora kot belilnice drugih konstrukcij. Pramen tkanine neprekinjeno uvajamo v spodnji del koničnega kuhalnega kotla skupno s floto (razškrbilo, kuharno, kislinsko, belilno), iz zgornjega dela pa se izvlači, torej poteka v nasprotni smeri kot pri belilnih škornjih (J-box). Dalje ga vodimo skozi impregnirno napravo v pramenski pralni stroj sistema »Cylinder«. Ta je nekaj čisto novega. Sestoji iz sistema vodoravnih pretočnih cevi, ki so nameščene ena nad drugo v dveh stranskih povezovalnih ceveh. Tkanina teče po ceveh od zgoraj navzdol, v nasprotni smeri pa čista voda, ki povsem izpere tkanino. Pri vsebini kotla 800 kg dosežemo hitrosti do 140 m/min.

O celi vrsti odličnih razpenjalno-sušilnih, barvalnih, pralnih, graverskih in drugih strojih pa bodo verjetno poročali še ostali obiskovalci sejma.

Ing. Mirko Pogačnik

Zaščitimo otroke v prometu

Občinska komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu je, v sklopu zvezne prometno-vzgojne akcije »Zavarujmo otroke v prometu«, poslala vsem komisijam podjetja program dela akcije za obdobje od 1. oktobra do 31. decembra tega leta. Naloge in dejavnosti komisije lahko vidimo iz programa, ki predvideva sledeče:

— Komisija naj organizira predavanja o varnem prometu pod geslom: zavarujmo otroke v prometu! Predavanja naj bodo za vse člane kolektiva.

— Propaganda naj zainteresira slehernega člana kolektiva, da bo sodeloval v tej akciji.

— V času odmora naj objavlja po zvočniku parole in kratka obvestila, ki bodo seznanjale člane o tej tako pomembni akciji.

— Komisija naj pregleda dvokolesa članov podjetja, če so pravilno opremljena in naj vpliva na posameznika, da bo pomanjkljivosti odpravil.

Vzgoja aktivnih udeležencev v prometu je potrebna, zato obiskujte predavanja in prireditve, ki bodo v zvezi s to akcijo izvedene. Sodelujte v tej prometno vzgojni akciji ter s stalno mi šolami, naj pomagajo le-tim pri tekmovanjih.

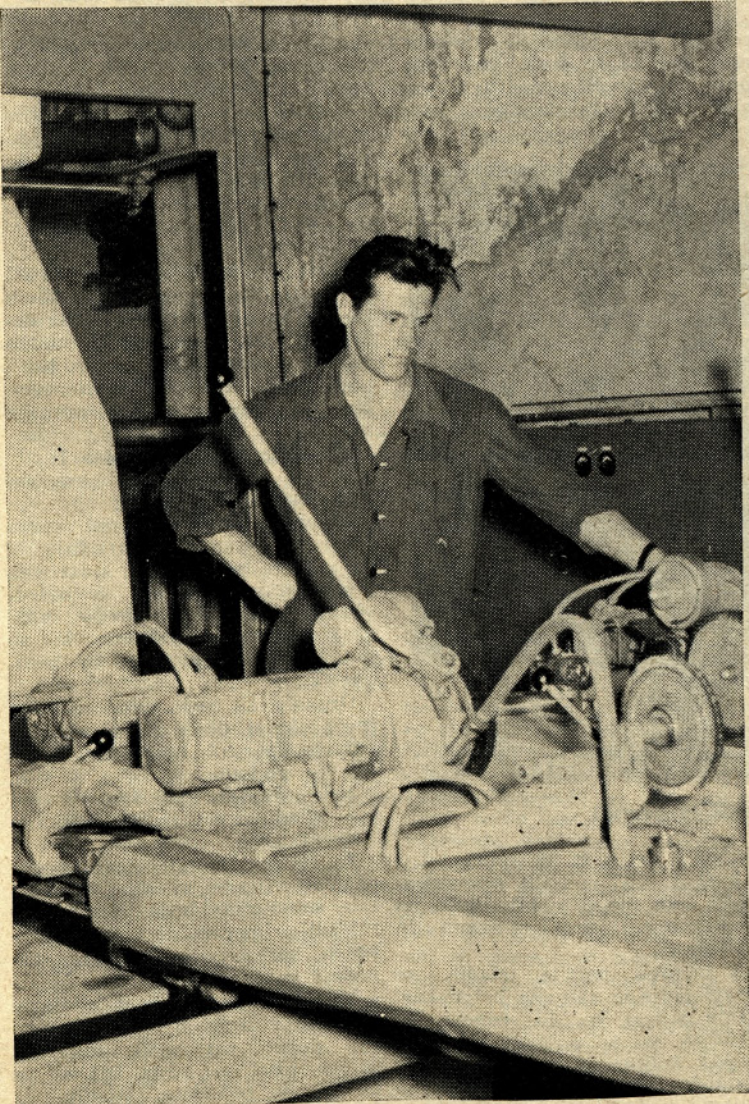
— Komisije tistih podjetij, ki imajo patronate nad osnovniškrbjo in opozarjanjem otroka preprečuje nesreče!

Občinska komisija

ČLANI KOLEKTIVA!

Vzemite te besede resno in skušajte po svojih močeh pomagati, ker boste tako mnogi lahko preprečili nesreče vaših otrok in drugih. Vsi vemo, da so nesreče posebno šolskih otrok v zadnjem času postale dokaj pogoste, pa je zato nujno potrebno, da z združenimi močmi pomagamo tistim, ki na vse načine skušajo pomagati našim najmlajšim.

Uredništvo

Razpenjalno-sušilni stroj v plemenitilnici I

Mladina o svojem delu na letni konferenci

(Dalje s 1. strani)

V referatu o bodočih nalogah mladinske organizacije je predsednik TK tov. Nace Cuderman med drugim poudaril tudi tole:

Mladinska organizacija je v programskih načelih oziroma statutu programa ZMJ dobila močno sredstvo idejnega boja in političnega udejstvovanja. Mladina, ki je dovzetna za novo in napredno in je usodno zainteresirana za čim hitrejši in čim uspešnejši razvoj socialistične skupnosti, je dokazala, da je pomemben družbeni činitelj v nadaljnjem vsestranskem razvoju družbe. Mladi generaciji že po naravi ustrezajo pomembna dejanja, velike akcije in polno izražanje njenih življenjskih sil. Mlada generacija prav zato, ker šele stopa v življenje in ima pred seboj še vse življenjske naloge, ne misli, da je sedanje stanje dokončno in idealno in ne more biti zadovoljna z doseženimi uspehi, ampak teži k čedalje bolj naprednim in popolnim oblikam življenja. Poudaril je potrebo po posebnih mladinskih proizvodnih skupinah, v katerih bi mladi z večjim znanjem, z večjo disciplino, s pravičnimi medsebojnimi odnosi, z večjim posluževanjem strojev ter temeljito analizo delovnega mesta dvignili proizvodnjo. V podjetju se vedno obstajajo notranje rezerve, katerih izkoriščanje vse preveč zanemarjamo. Obstojne proizvodne kapacitete se vedno nismo v celoti izkoristili in naj zato vsak mladinec na delovnem mestu skuša dvigniti produktivnost dela. Dosedanja akcija za povečanje produktivnosti dela je že toliko napredovala, da bo potrebno izdelati smernice in kriterije za ocenjevanje. Pri tem bomo morali posvetiti posebno pozornost kriterijem za ocenjevanje tistih področij, ki so za aktiv najbolj specifična.

Kadar pa govorimo o produktivnosti dela pomislimo tudi na razdeljevanje osebnih dohodkov. V procesu nadaljnje demokratizacije delavskega samoupravljanja in z uveljavitvijo novih socialističnih odnosov na področju delitve dohodka večkrat naletimo na ostanke birokratskih nazorov. Enostranske razprave glede osebnega dohodka potiskajo hote ali nehoti proizvajalce v ozadje. Ravno tako včasih v ozki težnji po rentabilnosti zanemarjamo osnovno skrb za človekovo varnost pri delu. Čim več čistega dohodka, čim manjši poslovni stroški, čim večji skladi, vse to ima svoje meje. Meje so človek in njegove perspektive. Takih in podobnih problemov, ki se pojavljajo v praksi, je mnogo. Zato si moramo prizadevati, da bomo usposobili čim širši krog mladih proizvajalcev za upravljalce, da bomo z jasnejšimi pogledi na jutrišnji dan sposobni reševati večkrat zelo zamotane situacije.

Večjo pozornost bo v prihodnje treba posvetiti tudi proizvodnim konferencam. Te bodo morale med drugim temeljito obdelati teze za statut, tako da bodo mladi lahko bistveno vplivali na izdelavo sta-

tuta. Stališča mladine naj bodo enotna. Statut naj bo zelo praktičen in razumljiv. To kar zapišemo v statut, naj bo vsklajeno z ustavnimi načeli in z veljavnimi zakoni. Vendar pa ne gre zato, da zabeležimo samo sedanje, ampak da mislimo tudi na prihodnost.

V naši ustavi je določen maksimalni delovni čas 42 ur na teden. Skoraj ni potrebno poudarjati družbenega pomena tega ukrepa. Pri uvažanju krajšega delovnega časa je treba doseči večjo produktivnost dela, ker je popoln uspeh krajšega delovnega časa mogoče doseči samo v povečanju gospodarskih rezultatov. V statutu naj mladina predlaga nujnost po večjem izobraževanju mladih ljudi na delovnem mestu. Mladim mora biti jasno, da je znanje osnovno merilo za njihovo delo. Človeka vrednotimo na osnovi njegovega dela, boljše delo pa je odraz boljšega znanja. Izobraževanje v podjetju mora biti bolj sistematično in se morajo zato odstraniti nekatere slabosti. Brez zadostnih analiz štipendiramo tehnike, potem pa jih usposabljam v podjetju najprej za eno, čez čas pa za drugo delo. Na drugi strani pa pripravnik usposabljam na isti način kot delavca za določeno operacijo dela, to se pravi, da začnemo z najosnovnejšim delom in ga tam včasih pustimo toliko časa, da doseže rezultate delavca. Tak način usposabljanja je najčesči vzrok za fluktuacijo mladih kadrov.

V okviru vseh teh vprašanj se javlja poseben problem vrednotenja dela v proizvodnji v primerjavi z delom v administraciji. Često se delo uslužbencev še vedno bolje nagraduje od dela delavcev z odgovarjajočimi kvalifikacijami. Mladina se mora zavedati, da premostitev vseh slabosti v zvezi z ustvarjenimi dohodki in delitvijo dohodkov lahko pričakujemo samo če se bomo z ostalimi družbenimi organizacijami borili, da se o vseh teh vprašanjih v kolektivu javno diskutira in odloča ter predlogi vnesejo v statut, tako da leta ne bo samo pravni akt, ki ga zahteva ustava.

V zvezi z ideološkim izobraževanjem je tov. predsednik poudaril, da bomo morali na osnovi potreb bolj načrtno in vsestransko izobraževati mladino. V mladinski politični šoli naj se mladina ne seznani zgolj s teoretičnimi problemi, temveč naj se poučuje tudi v praktičnih organizacijskih in političnih vprašanjih. Poleg teoretičnega izobraževanja mladih aktivistov je treba doseči tudi to, da se novi kadri uče ob izpopolnjevanju vsakodnevnih nalog v organizaciji ali drugod. Mladi ljudje so po svoji naravi mnogo zahtevnejši v spoznavanju družbenih problemov in pojavov, zato smo dolžni v bodoče posredovati mladim v raznih oblikah idejnega in vzgojnega dela odgovore na številna vprašanja in nejasnosti (šola za življenje). Povišati se bo moralo tudi izobraževanje mladih v organih samoupravljanja, ker vsaka od teh

funkcij zahteva od mladih ljudi tudi več znanja in ustvarjalnega razmišljanja. Treba bo več samostojnosti pri sestavljanju programov in izvajanju le-teh, navodila in predloge programov pa prilagoditi lastnim razmeram predvsem pa interesom našega članstva. Ravno tako bo potrebno posvetiti vso pozornost kadrovski politiki in tako načrtno vzgajati kadre, ki bodo sposobni za delo v organizacijah in organih. Ostale organizacije v podjetju bi morale mladinski organizaciji pri tem nuditi vso pomoč. Izvedejo naj se skupni sestanki, na katerih naj bi se pogovorili o težavah, oblikah dela in nalogah mladih v podjetju. Dobro kadrovske politike pa si ne moremo zamisliti brez številčno močne organizacije ter urejene administracije. Ob tej ugotovitvi pa ne moremo mimo dejstva, da je v naši organizaciji še vedno premalo mladih ljudi. Naloga prihodnjega vodstva bo, da v organizacijo vključi več mladih in da doseže, da bo potem ta organizacija šola oziroma priprava za delo v ostalih organizacijah oziroma organih. Krepitev in širjenje organizacije ZMS pa ne moremo pojmovati le kot organizacijsko nalogo, pač pa moramo pojmovati širjenje organizacije kot politično nalogo ZMS. Biti član mladinske organizacije je ravno tako častno kot biti član organizacije ZK, Sindikata, SZDL itd. Zavestno usmerjanje mladine v obstoječe oblike društvene aktivnosti in rekreacijske zabavne dejavnosti pa predstavlja za mlade ljudi ne le možnost rekreacije, temveč tudi precejšen vpliv na izgrajevanje socialistične osebnosti. Žal, se tega mnogi ne zavedajo! Temu vprašanju se je od sedaj posvečalo premalo pozornosti in tako imamo med mladino razne primere huliganstva, ker nismo znali usmeriti njihovega dela v pozitivni smeri. Različne oblike rekreacijske in zabavne dejavnosti so vsekakor vezane na finančna sredstva. Teh pa organizacija nima. Vsekakor nas je pri dosedanjem delu na tem področju spremljala napaka, da je bila društvena dejavnost preveč

prepuščena stihijskemu razvoju.

Da se bo poživilo delo društvenega življenja naše mladine bo potrebno ustanoviti v mestu klub mladih tekstilcev, ki naj bi bil primerno opremljen (literatura, televizija itd.). Klub bi lahko s svojim programom zbližal mladino ter ji nudil pravilno obliko društvene dejavnosti (namesto kavarn, lokalov itd.). Klub bi moral postati žarišče društvenega in kulturnega delovanja naše mladine. Splošna kulturna izobrazba in čim širše znanje mladine, to naj bo cilj, za katerega se mora boriti predvsem mladinska organizacija.

Bodoče delo športne komisije bo moralo biti bolj posvečeno zagotavljanju množičnosti v športnem udejstvovanju. Zato naj se v bodoče organizirajo tekmovanja med EE. Zato bo vsekakor potrebna povezava s TŠC v Kranju zaradi rezervacije telovadnice. V podjetju so se ravno tako odprle možnosti povečanja športne dejavnosti z novimi prostori, katere je pomagala zgraditi mladina s prostovoljnimi delom.

Naloga bodoče komisije za mladinske delovne akcije naj bi bila v tem, da z obratovodstvi izdela program akcij, katere se bodo odražale v povzemanju produktivnosti dela, in naj v te akcije vključi vso mladino, kajti samo množično je lahko hitro in učinkovito izvesti akcije (avtoceste).

To so najznačilnejše naloge mladinske organizacije v podjetju, katere je podal tov. Cuderman in niso majhne. Da se bodo ti predlogi realizirali, bodo morali vložiti veliko naporov člani TK, komisij ter vsi člani organizacije. Nujno potrebna bo tudi tesnejša povezava z ostalimi političnimi organizacijami pri uresničevanju skupnih ciljev. Predvsem bo potrebno, da mladinska organizacija pripravlja svoje člane tudi za članstvo v ostalih organizacijah.

Organizacija bo morala štipendistom posvetiti več pozornosti že med šolanjem, pri čemer naj bi štipendisti v glavnem spoznali razmere na delovnem mestu, kje bodo delali in živeli. Potrebna bo

Tudi Polonca Mesec je razpravljala na konferenci

tudi tesnejša povezava z drugimi mladinskimi organizacijami, da se zagotovi izmenjava izkušenj in mnenj. Naša organizacija naj bi sklicala posvetovanje mladinskih zastopnikov naše stroke iz vse Slovenije o dvigu produktivnosti.

Vse te naloge niso samo specifične naloge naše organizacije, ampak so osnovne naloge in cilj celote naše družbe. Mladina je samo eden od tistih družbeno političnih činiteljev, ki prispevajo k uresničevanju le-teh, je na koncu referata poudaril tov. Cuderman.

V razpravi po tem poročilu so diskutantje prikazali dosedanje delo sekretariata v EE oziroma programe bodočega dela aktivov v enotah, katere so sprejeli na svojih konferencah. Ravno tako so diskutirali o najvažnejših nalogah pred katerimi stoji kolektiv. Diskusija je bila zelo živahna, čeprav je bilo preveč poročanja. To je vsekakor bilo potrebno, ker mladina niti ni poznala vzrokov neangažiranosti mladih v nekatere vprašanjih. Ravno tako je bilo nujno, da konferenca spozna program bodočega dela mladinskih organizacij ter njenih sekretariatov in komisij. Diskutiralo je 18 delegatov.

Še nekaj zanimivih razprav

vodnji. Ta ukrep je potreben zato, ker so se doslej zaradi nepravilno razvrščenega in po raznih mestih razmetanega blaga

Jože Praprotnik

pojave ovire v transportu, kot so: razni ozki prehodi, prenatrpanost ipd. Blago je bilo često po nepotrebnem tudi umazano in raztrgano.

2. Uvedba partije mladih, se pravi delovne skupine pri tiskarskem stroju, na dve izmeni. Ta zamisel se je pojavila na naši zadnji konferenci in bo zahtevala natančno analizo kadra. Trenutno imamo v načrtu postaviti takšno skupino na enem tiskarskem stro-

ju, kar zahteva osem mladincev. Vse bomo seveda izvedli v dogovoru z obratovodstvom.

3. Udeležitev članov sekretariata na zasedanjih ODS. Sekretariat bi redno pred vsako sejo proučil material, se povezal z mladinci v obratu, da bi nato na seji ODS lahko iznesel ustrezne predloge.

Poleg teh nalog bo aktiv skrbel še za boljše organiziranje novih članov, za popestritev športne dejavnosti, za organizacijo raznih tečajev (kuharskih, krojnih itd.), nudil pa bo tudi pomoč vajencem. Naloga aktiva bo tudi formiranje arhiva.

Miha Bergelj — tkalnica I:

V tej enoti izgleda program prihodnjega dela takole:

Mladina mora spoznati svojo tovarno in potek proizvodnje. V ta namen bodo imeli strokovna predavanja, povezana z ogledi obratov. Izboljšati mislijo sedanje medsebojne odnose, ki so ponekod še nepravilni in netovarški.

Organizirali bodo mladinske delovne akcije, denar pa porabili za nabavo športnih rekvizitov, za izlete in podobno.

Julija Janželj (splošna uprava) — Mladina v organih samoupravljanja

Ze večkrat je bilo sicer govora o uveljavljanju mladine v organih samoupravljanja, vendar se mi zdi primerno, da o tem vprašanju spregovorim tudi na današnji konferenci.

Vem, da je v našem podjetju mladina v organih samoupravljanja dobro zastopana, toda na žalost samo zastopana, kaj več pa doslej ni pokazala. Mislim, da imamo vse premalo zaupanja in (Dalje na 8. strani)

Mladina na svoji letni konferenci

REKONSTRUKCIJA tkalnice v obratu I

V tkalnici I smo pričeli z rekonstrukcijo že predlanskim in nadaljevali lani in letos. V tem sestavku bom v kratkem skušal seznaniti bralce našega časopisa z nadaljnjo in lahko rečemo tudi obširno rekonstrukcijo.

Sedanji stroji so stari iz to že preko 50 let. S temi stroji je nemogoče obratovati predvsem zaradi manjše produkcije, slabše kvalitete, slabega posluževanja in dragega vzdrževanja. Zaradi teh razlogov je rekonstrukcija nujna, izvesti pa jo je treba čimprej. V ta namen smo uvozili iz Čehoslovaške avtomatske statve »Kovo«. Uvoziti smo jih morali zato, ker jih doma v tako kratkem času ne moremo dovolj izdelati in drugič, ker so občutno cenejše kot so Picanol statve.

Prve statve so prispele z vlakom 29. avgusta 1963, in sicer 55. Druga pošiljka pa je prišla 3. 9. 1963, in sicer 61 statve, skupno torej 116 statve, ki so bile predvidene za gornjo tkalnico.

Predno so statve prispele, smo iz gornje tkalnice ljudi poslali na dopust, medtem pa skupno z ekipo »Odpada« odstranili 183 starih statve. To delo smo izvršili v enem tednu, kar dokazuje, da je bilo delo dobro organizirano. Ekipa so delale zelo požrtvovalno. Po odstranitvi starih strojev so prostore še pobelili in preplekali. Popravili so betonska tla in popravili ter preplekali še vlažilno napravo. Dalje so bila narejena vsa pripravljala dela za dvig in transport novih strojev.

Dviganje strojev je potekalo v redu in je zato tkalnica z novimi avtomati lahko stekla v tako kratkem času. Trenutno obratuje v dveh izmenah. Predvidoma pa bo obratovala v treh.

Ta tkalnica izgleda sedaj popolnoma drugače. Vse je bolj pregledno, ker ni transmisjskega pogona in listovk. Uvedli smo 24 statveni sistem in izgleda, da bo zasedba kar v redu. O rezultatih te tkalnice je še prezgodaj govoriti, vendar se produkcija in kvaliteta postopoma normalizirata in izboljšujeta. Razumeti je treba, da se morajo stroji ustaliti in da se mora tudi kader izvežbati, spoznati stroje in delo. Vsekakor bo treba uvesti tudi sistematično popravilo in vzdrževanje novih strojev, ker le tako lahko pričakujemo dobro produkcijo, kvaliteto in ustrezno življenjsko dobo statve. Tkalnico I pa čaka še veliko nalog, predno bo dokončana rekonstrukcija. Na vrsti je rekonstrukcija celotne L tkalnice, dalje odstranitev vseh Hrdina strojev v kvadratni tkalnici.

Oktober smo pričeli s pripravi za namestitev novih Picanol statve. Statve bodo od »Tekstil-stroja« iz Zagreba, prišle pa bodo novembra, in sicer 100 komadov. Že smo postavili eno mojstrsko oddeljenje dopoldne in popoldne in ljudi preмести v tretjo izmeno na ostale obstoječe statve. To je bilo potrebno zaradi odstranitve strojev, transmisije in betona za električno napeljavo, da bo tako prostor pravočasno pripravljen. Nabava nadaljnjih strojev je predvidena naslednje:

V mesecu februarju 1964, 100 komadov Picanol statve z listovko za rekonstrukcijo kvadratne tkalnice,

v mesecu maju 1964 nadaljnjih 100 komadov Picanol statve, gladkih za rekonstrukcijo L tkalnice, v mesecu septembru 1964 pa še 157 Picanol gladkih statve za preostalo dokončno rekonstrukcijo kvadratne in L tkalnice. Tako bi bila sedanja tkalnica I v celoti avtomatizirana.

Poleg teh statve smo nabavili iz Čehoslovaške še 120 Kovo gladkih statve, ki jih bomo namestili v novi stavbi obrata predilnice I. Tu gradimo stavbo s precejšnjo zakasnitvijo, ker je gradbeno podjetje naletelo na občutne težave zaradi talne vode. Zaradi teh objektivnih razlogov morajo te statve počakati, dokler zgradba

ne bo končana, nato pa bomo pričeli z montažo.

Vzporedno z rekonstrukcijo same tkalnice pa nastopajo grla v me tkalnice pa nastopajo ozka grla v pripravi. Ti problemi narekujejo in zahtevajo dodatne kapacitete. Tu bo treba z ozirom na posamezna ozka grla in zaradi izrabljenosti nekaterih strojev nujno nabaviti: merilne stroje, strižni stroj, stroj za čiščenje cev, navijalne stroje za vrotek in osnovno in škrobilni stroj. Posebno važna bo nabava škrobilnega stroja, ker sedanji nimajo merilnih naprav. Novi bo imel vse naprave, ki bodo močno vplivale na še boljšo kontgolo in kvaliteto škrobljenje, posebno finejših izdelkov. Stroj bo zahteval nekoliko več prostora, pa bo zato treba odstraniti stene v skladišču praznih osnovnih valjev.

Občutne težave nastopajo tudi zaradi pomanjkanja prostora. Tu bo nujno treba dobiti dodatne prostore, predvsem je problematičen prostor skladišča surovega blaga v tkalnici. Kolikor se ta problem ne reši, ne bo mogoče dokončno izpeljati rekonstrukcijo. Nujno bo treba spraviti vtokove stroje v en prostor, ker je trenutno stanje nevzdržno, ker imamo te stroje v prvem nadstropju nove stavbe, v pritličju te stavbe kar na dveh krajih, v samih pripravi tudi v dveh prostorih, torej:

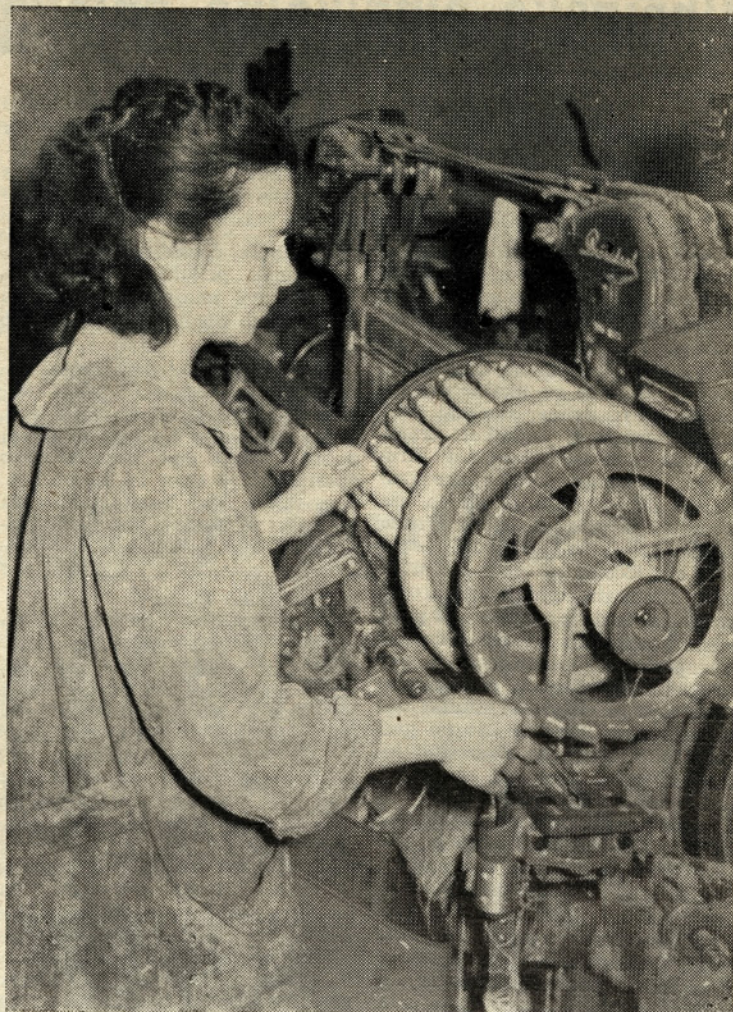
v petih prostorih. Jasno je, da zahteva ta razporeditev veliko več časa, delovne sile in močno otežkoča transport ter redno oskrbovanje navitkov za potrebe avtomatskih statve. Ta centralizacija strojev je nujna, ker sedanja utešjenost povzroča nenačrtno in komplicirano organizacijo dela.

Rekonstruirana tkalnica prehaja oziroma bo končno prešla v popolno avtomatizacijo in s tem prav gotovo na večjo in cenejšo proizvodnjo, na boljše kvaliteto izdelkov in na zmanjšanje števila zaposlenih. Ta rekonstrukcija pa zato zahteva triizmensko obratovanja celega obrata, če hočemo obdržati produkcijo. Prav to pa je slaba stran rekonstrukcije. Nov strojni park namreč zahteva za enako število statve večji prostor, in ker ga nimamo, bo v obstoječih prostorih manjše število statve kot jih je bilo prej.

Naloge za izvedbo vse te rekonstrukcije so velike in bodo zahtevale res intenzivnejšo in smotrnejšo organizacijo dela.

Upam pa, da se bomo kot do sedaj z voljo in vnemo lotili nadaljnje rekonstrukcije. Zavedati se moramo, da nam le-ta nudi boljše kvaliteto. Od proizvodnje in kvalitete pa je odvisen naš obstoj in nadaljnji razvoj, naš uspeh na tržišču in v inozemstvu in seveda tudi naši dohodki.

K. V. V tkalnici I

Nekateri problemi v zvezi z izdelavo osnutka statuta

(Dalje z 2. strani)

da se vsako leto voli polovica članov. Komisija za samoupravljanje je mnenja, da pri Centralnem delavskem svetu ne bi bila umestna delitev na posamezne strokovne svete po zgledu skupščinskih zborov. Razčistiti je treba vprašanje pristojnosti obratnih delavskih svetov. Pri obdelavi pristojnosti CDS in UO je treba gledati na to, da bodo pristojnosti točneje razmejene kot sedaj. Prekiniti je treba s sedanjo prakso, po kateri o vsaki stvari odloča najprej UO, nato pa o isti stvari še CDS. Pravilno je sicer, da pripravlja posamezne točke dnevnega reda za CDS Upravni odbor, vendar naj enako lahko dajejo predloge tudi obratni delavski sveti. Pri razmejitvi pristojnosti je treba uveljaviti načelo, da Upravni odbor operativno vodi podjetje, Centralni delavski svet pa daje načelne smernice. Pri operativnem vodstvu naj bo Upravni odbor samostojen, pri dajanju smernic pa je možno, da da Upravni odbor predloge Centralnemu delavskemu svetu. Pri razmejitvi pristojnosti med Upravnim odborom in Centralnim delavskim svetom ter obratnimi delavskimi sveti pa je treba upoštevati načelo, da je obratni delavski svet kot neposredno voljeni organ v bistvu nad Upravnim odborom in da zato Upravni odbor ne more razveljaviti sklepa obratnega delavskega sveta, razen, če gre za operativno vodstvo, ki ni izrecno prepuščeno obratnemu delavskemu svetu. Način dela Centralnega delavskega sveta naj bi ostal v bistvu isti kot doslej. Vsak član naj dobi pismeni material vnaprej, na seji pa naj poročevalec o posamezni točki poda le kratko poročilo z bistvom problema in formuliranim predlogom sklepa. Preprečiti pa je treba, da se danji način, da se na vsaki seji prebirajo dolgezna poročila s kopico števil, katere dobijo člani itak že predhodno razmnožena. Dnevni red naj se določa le vnaprej. Dopolnitve dnevnega reda pa naj se dopušča le izjemoma. Način dela in sestav Upravnega odbora naj ostane v predlogu statuta enak kot doslej. Isto velja za komisije samoupravnih organov. Za vsako komisijo naj statut predvidi pristojnost in delovno področje. Zaostri naj se določila o odgovornosti članov samouprav-

nih organov, predvsem vprašanje neopravičenih izostankov. Po treh neopravičenih izostankih naj ima samoupravni organ pravico, da predlaga odpoklic.

Komisija za delitev sredstev je problematiko s tega področja izčrpno obravnavala na več sejah. Prišla je do zaključka, da krepitve sistema samoupravljanja zahteva določene spremembe na področju delitve sredstev. Na skupni seji s komisijo za samoupravljanje je bil sprejet sklep, da je treba uvesti ekonomske enote s samostojnim obračunom celotnega dohodka. Ostalih vprašanj s tega področja pa komisija ni obdelavala, dokler se ne reši to načelno vprašanje. Na skupni seji komisije za izdelavo statuta s predsedniki posebnih komisij se je to vprašanje ponovno podrobno obravnavalo in izmenjala mišljenja. Ugotovilo pa se je, da uvedba samostojnega obračuna celotnega dohodka po ekonomskih enotah zahteva nujno povečanje režijskega osebja, čeprav bi se uvedla avtomatizacija v računovodski službi, kar pa bi tudi zahtevalo določeno dobo uvajanja in priučevanja. Pred nami pa stoji težavna naloga uvedbe 42-urnega delovnega časa, kar naj se sprovede tako, da proizvodnja in dohodek podjetja ne bosta zmanjšana. Izvedba te naloge, ki jo zakonski predpisi postavljajo pred nas z vso trdoto in neodložljivostjo, pa ne dovoljuje nobenega zviševanja režijskega osebja, marveč bo treba celo gledati na znižanje. V nasprotnem primeru namreč ni nobene možnosti za ekonomsko pokritje 42-urni delovnega tedna. Razen tega s težavo vzdržujemo finančno ravnovesje v okviru podjetja, saj so cene naših izdelkov vezane oziroma plafonirane, dočim kažejo cene nabavnih materialov tendenco naraščanja. Tako bi pri internem obračunavanju po tržnih cenah posamezne ekonomske enote imele nujno izgubo. Vprašanje pa bi bilo, če bi centralnim organom upravljanja uspelo zagotoviti potrebno prelitvanje dohodka. Posebej je še upoštevati, da tudi avtomatizacija podjetja, ki se sprovaja na daljše obdobje, zahteva še za določeno obdobje, da ostajajo sredstva podjetja centralizirana. Glede na vse to je komisija za izdelavo statuta sprejela za-

ključek, naj bi glede delitve sredstev ostali pri istem sistemu, kot ga v praksi izvajamo sedaj vsaj za določeno število let. Uvedba samostojnega obračuna celotnega dohodka po ekonomskih enotah pa naj bi se sprejela v statut kot smernica za bodoče delo. Obenem pa naj bi statut pomenil korak naprej s tem, da bi v nagrajevanju formirali neke nove instrumente v zvezi z izračunom znižanja stroškov tako, da bi ta izračun približali ekonomskim enotam.

Komisija za delovna razmerja je na več sejah obravnavala problematiko s svojega področja. Pri tem je sprejela vrsto predlogov, od katerih pomenijo nekateri novost napram dosedanjim predpisom. Iz celotnega poročila te komisije je razvideti velik poudarek na to, da se da delovnemu človeku občutek sigurnosti. Na drugi strani pa naj bi se v statutu precizno določile tudi obveznosti vsakega posameznika. Tako naj bi se v statut sprejelo določilo, da je v primeru ukinitve delovnega mesta dolžnost obratnega delavskega sveta, da poskrbi za nadaljno zaposlitev dotičnega delavca. Delavec, ki je suspendiran, izgubi za čas suspenza vse pravice do sodelovanja pri upravljanju podjetja. Delavca, ki je bil disciplinsko odpuščen ali, ki je delo samovoljno zapustil, se ne more ponovno sprejeti v delovno razmerje. Komisija za delovna razmerja je bila mnenja, da se vprašanje rotacije oziroma reelekcije za posamezna delovna mesta za sedaj ne bi obravnavalo, ampak šele po objavi ustreznih zakonskih predpisov. Celotna politika izobraževanja naj bi se vršila preko izobraževalnega centra. Statut naj poudari pravico delavca do zdravstvenega varstva, obenem pa tudi njegovo dolžnost, da se ravna v primeru bolezni po zdravniških navodilih, da se odzove pozivu na preventivni pregled in pa, da v primeru lažje poškodbe nastopi odlojeno drugo delo, če je s strah obratne ambulante spoznan, da je za tako delo sposoben; odgovarjajoče delovno mesto pa mu mora zagotoviti njegova ekonomska enota. Statut naj poudari tudi dolžnosti in pravice glede higiensko tehničnega varstva. V statut naj se vnese tudi določilo, da je podjetje v sodelovanju z obratno ambulanto dolžno

poskrbeti za takojšen prevoz težjega ponesrčnega v bolnico. Če ni druge možnosti, naj da avtomobil na razpolago podjetje. Statut naj bi vseboval tudi osnovna načela glede socialne dejavnosti (prehrana, letovanje v počitniških domovih, reševanje stanovanjskih problemov, zagotovitev prevoza na delo in z dela). Stanovanjski problem rešuje podjetje s tem, da: a) gradi oziroma nabavlja stanovanja iz lastnih sredstev, b) omogoča in pospešuje gradnjo stanovanj v okviru stanovanjske zadrage in c) daje članom kolektiva posojila za nabavo stanovanj. S strani podjetja nabavljena stanovanja se razdelijo na posamezne ekonomske enote po ključu, ki ga predvideva poseben pravilnik o oddajanju stanovanj, ali ki ga določi CDS oziroma UO. Statut naj tudi vsebuje določila glede pravice do prošnje in pritožbe. Iz teh določil naj bo jasno razvidno, na kateri organ se mora delavec s prošnjo oziroma pritožbo obrniti. Če delavec kljub temu svojo vlogo nepravilno naslovi na nepristojen organ, jo mora ta organ ali strokovna služba odstopiti pristojnemu organu — o tem pa obvestiti osebo, ki je prošnjo oz. pritožbo vložila. Rok za pritožbo naj se določi načeloma na 8 dni.

Vidimo torej, da so vse komisije precej delale na razčiščevanju raznih problemov, ki nastopajo v zvezi z izdelavo statuta. Pri tem je povsem neumestna vsaka nestrpnost. Če se bodo namreč pri teh predhodnih razpravah problemi pravilno analizirali in naše pravilne rešitve, ki bodo odgovarjale potrebam in koristim podjetja za določeno obdobje, potem tudi ne bo težko sestaviti dobrega statuta. Zato je treba ravno tej fazi dela pri izdelavi statuta, v kateri se nahajamo sedaj, dati pravo mesto in pomen. Seveda pa to ne pomeni, da bomo lahko z načelnim razpravam nadaljevali v nedogled, marveč bo treba v najbližji prihodnosti preiti na naslednjo fazo dela — to je na sestavo tez. Te teze za bodoči statut bodo dane v obravnavo celotnemu delovnemu kolektivu, na kar se bo na podlagi rezultatov te javne obravnave sestavil predlog statuta — to je besedilo statuta po poglavjih in v obliki členov.

Občinska sindikalna delegacija v Oldhamu

V septembru je odpotovala iz Kranja občinska sindikalna delegacija v angleško mesto Oldham in vrnila obisk tamkajšnji sindikalni organizaciji, ki je bila v Kranju v septembru 1962.

V tej delegaciji je bila tudi tov. Zlata Humer, ki je zastopala sindikalno organizacijo našega podjetja. Tov. Zlata nam o svojem bivanju v Oldhamu pripoveduje takole:

Med našim obiskom v Oldhamu smo bili gostje tamkajšnje sindikalne organizacije, ki se imenuje Trade Union, kar pomeni sindikat. Vendar tam ne obstoja, kot pri nas, samo en sindikat, ampak obstajajo različne sindikalne organizacije kot na primer sindikat tekstilnih delavcev, sindikat transportnih delavcev, sindikat strojarjev in drugi, torej razne grupacije po strokah, ki pa so vse združujejo pod nazivom Trade Union. Tako so tudi naši razgovori bili ločeni, en večer z zastopniki sindikata tekstilcev, drugi strojarjev itd., le zadnji večer pred našim odhodom so bili prisotni zastopniki več sindikatov. V teh razgovorih smo imeli priliko spoznati delo in vloga teh sindikatov, ki se bistveno razlikujejo od vloge naše sindikalne organizacije, kar pa je razumljivo, ker delujejo v državi s kapitalistično ureditvijo. Vendar pa smo imeli vtis, da se njihovo delo odvija prepočasno in da se s takim tempom še leta in leta ne bodo prišli do kakih večjih pravic. Zastopniki sindikatov so nam postavljali razna vprašanja, na katera smo z veseljem in ponosom odgovarjali. Naši odgovori o vlogi naših sindikatov in sploh o pravicah, ki jih ima pri nas naš človek — delavec, so jih presenečali. Opazili smo, da ne vedo dosti o naši državi in o naši ureditvi, ali pa so o nekaterih rečeh napačno informirani. Prav zaradi tega je dobro, da se je naše mesto povežalo s tem angleškim industrijskim mestom in da se tudi v bodoče ti stiki obdržijo in razvijajo. Sicer pa se je naša delegacija tudi konkretno pogovarjala o tem, da bi v prihodnjem letu letovali njihovi delavci, člani sindikatov pri nas v raznih domovih. Po vsej verjetnosti bodo tudi v naših počitniških domovih v Fiesi in Novem gradu letovali nekateri od njih in to predvsem v juniju in septembru, ko ti domovi niso zasedeni.

V času našega bivanja v Oldhamu smo si ogledali več tovarn, šol, počitniških domov za starce itd.

O samem mestu bi povedala le to, da je staro industrijsko mesto s 120.000 prebivalci in ga lahko nekako smatramo kot predmestje Manchestera. Stanovanjske stavbe so, kot po vseh mestih, tipično angleške, vendar pa se opazja da tudi tu, čeprav zelo počasi, opuščajo staro tradicijo in že gradijo večnadstropne stolpnice in bloke. To predvsem gradijo v kooperativi, torej v združenem sektorju.

Od tekstilnih tovarn smo si ogledali 4, in to Tekstilni kombinat, kjer je zaposlenih 3000 ljudi, izdelujejo pa tri vrste tkanin — tehnične tkanine, tkanine za gospodinjstvo in otroške plenice, katerih izdelajo dnevno 15.000 ducatov.

V tej tovarni je razmeroma močna sindikalna organizacija. Imajo tri večje sindikate (sindikat predilcev, tkalcev in vzdrževalnih obratov) in 11 manjših sindikatov. Poleg tega imajo takozvane Svete predilcev, tkalcev itd. Ti sveti se sestajajo enkrat mesečno posebej, na vsake tri mesece pa imajo vsi sveti skupne sestance. V svetih ima vsak sindikat po enega predstavnika na sto članov.

Tovarna je že zelo stara in jo obnavljajo. Predilnico imajo že moderno urejeno. Imajo sicer stare Plattove prstančne stroje, ki so rekonstruirani z visokorazteznimi raztezali in opremljeni s krožno čistilno napravo; imajo tudi visokoraztezne flajerje, na raztezalkah in mikalnkih pa imajo velike lonce s premerom 30 col, kateri imajo montirana kolesa za lažji transport. — Tkalnico avtomatizirajo, imajo več vrst avtomatov, v eni tkalnici imajo tudi

statve brez čolnička, katerih širina znaša približno štiri metre.

V tovarni imajo menzo, ki pa si je nismo mogli ogledati ker so jo preurejali.

V razgovoru z enim izmed direktorjev in tudi po izjavah tajnika sindikatov smo dobili vtis, da so razmere v tej tovarni dokaj dobre. Imajo tudi stanovanjsko naselje, ki je sicer že zelo staro, stanovanja niso komfortna, toda po izjavi direktorja mislijo v prihodnjih letih stare stanovanjske zgradbe porušiti in zidati nove stanovanjske bloke.

Druga tovarna, ki smo si jo ogledali, je bila predilnica sintetične, kjer predejo predvsem domačo sintetično. Predelujejo tudi sintetično iz Nemčije, dočim smatrajo, da jim kvaliteta italijanske ne odgovarja. Predejo tudi kodravko kot pri v nas v Škofji Loki. Ta tovarna je solo predilnica in sintetično prejo prodaja tkalnicam in pletilnicam.

Tretja tovarna, ki smo si jo ogledali, je bila zelo stara predilnica vigogne preje. Stavba in obratni prostori so v izredno slabem stanju, klimatske razmere so nezdružive, strojni park, od trgalnih strojev, tromikalnika pa do prstančnih strojev je star.

V tej tovarni nismo imeli razgovorov, vendar pa smo lahko videli, da je delavcem, ki delajo v tej zastareli tovarni pod nezdruživimi pogoji zaslužek zelo težak.

Zadnja tekstilna tovarna, ki smo si jo ogledali, je bila zelo moderna in nova — tovarna otroške konfekcije. Tu izdelujejo razne pletenine iz bombaža in sintetične na modernih avtomatskih (predvsem krožnih) pletilnih strojih in te pletenine na zelo sodoben način po principu tekočega traku tudi konfekcionirajo. Nekateri izdelki te tovarne so zelo okusno in lepo izdelani. Zanimivo je, da ta obrat v Oldhamu nima barvarne, ampak ima njihova firma barvarno v bližini Londona, kamor pošiljajo vse surove pletenine v barvanje. To jim seveda močno podraža proizvodnjo. Na vprašanje, zakaj nimajo svoje barvarne, pa so nam odgovorili, da se za

te količine ne izplača postavljati barvarne v Oldhamu.

Večina zaposlenih v tej tovarni, tako strokovni kadri, s katerimi smo prišli v stik, kot tudi delavci, so mladi. Sploh se takoj vidi, da je to nova tovarna, da je vse nekako drugače kot v podjetjih, ki smo jih obiskali doslej. Dobili smo vtis, da se v tej tovarni zelo skrbi za visoko produktivnost, da je preštudirani sleherni gib delavke. Imajo tudi center za priučevanje, ki poskrbi za vsako na novo sprejeto delavko.

Zanimivo je, da v tej tovarni ne obstaja sindikalna organizacija, in bilo bi prav zanimivo zasledovati (če bosta mesti Kranj in Oldham ostali v stikih), če se bo pojavila v prihodnosti potreba s strani delavcev, da se vključijo v sindikat.

Ogledali smo si tudi en del tovarne Platt, ki izdeluje razne stroje, predvsem tekstilne. Ta tovarna se vedno bolj orientira na druge vrste strojev, ker se v Angliji tekstilna industrija ne širi več in se je že več manjših tekstilnih tovarn preusmerilo v druge panoge. Na naše vprašanje, zakaj kljub temu proizvajajo toliko tekstilnih strojev, so nam odgovorili, da več kot 70 % svojih izdelkov prodajo v inozemstvo, in to v države, kjer se tekstilna industrija šele razvija. Prav v dne, ko smo jih mi obiskali, so preizkušali nov visokoprodukcijski mikalnik, ki proizvaja ca 18 kg koprane na uro. S tem novim mikalnikom so nastopili na letošnjem tekstilnem sejmu v Hannoveru.

V tej tovarni smo bili gostje na kosilu v njihovi menzi in naj omenim, da imajo posebej jedilnico za delavce in posebej za uslužbenke, poleg tega tudi posebej za moške in posebej za ženske.

Sindikalna organizacija je tu močna in prav v tej tovarni smo imeli možnost govoriti z nekaterimi predsedniki sindikatov in s predsednikom sveta.

Istega dne popoldne smo si ogledali tovarno Ferranti, ki izdeluje razne električne izdelke, transformatorje predvsem vseh velikosti in števec za električni tok. To sta njihova glavna proizvoda. Ogled te tovarne je bil zanimiv, predvsem za tovariša, ki je bil v naši delegaciji kot zastopnik Iskre. Tu so zaposleni predvsem moški, le v oddelku, kjer sestavljajo števec, delajo pri tekočem traku tudi ženske. Imajo tudi moderno urejene jedilnice, ki pa so kot pri Plattu ločene za delavce in uslužbenke. Tovarna Ferranti ni v Oldhamu, ampak v bližnjem mestu Holliwood. O delu sindikalne organizacije v tej tovarni nismo izvedeli ničesar.

Ogledali smo si tudi združeno mlekarno, ki je izredno moderno urejena in kjer pastenizirajo in

napolnijo 400 tisoč steklenic mleka dnevno.

Od šol, ki smo si jih ogledali, bi najprej omenila srednjo tehniško šolo, katera je bila za nas res nekaj izrednega. Ima razne oddelke kot so elektro, strojni, gradbeni, tekstilni itd. z vsemi potrebnimi moderno opremljenimi delavnicami. V delavnicah tekstilnega oddelka imajo npr. vse tekstilne stroje, in to tako urejene, da je povsod, kjer se nahaja gonilni mehanizem stroja, zastekleno, in si dijak v času obratovanja lahko ogleda delovanje teh mehanizmov, raznih prenosov itd., tako da ti dijaki res lahko v času šolanja povežejo teorijo s prakso. Povsod v tej šoli vlada izreden red in čistoča, vse je na svojem mestu od vsakega ključa ali orodja za posamezne stroje pa do raznih laboratorijskih pripomočkov. Tudi ostale delavnice so izredno dobro opremljene z različnimi stroji in aparati, tako da lahko dijaki vseh strok na tej šoli postanejo dobri strokovnjaki.

Druga šola je bila industrijska šola z različnimi oddelki — strojnimi, električnimi, kemičnimi, mizarjskimi, gospodinjstvom, šivalnim itd. Ta šola je organizirana tako, da grede dijaki skozi vse te oddelke in, ko šolo zapustijo, se šele odločijo za neko specializacijo, in to navadno v tovarnah, kjer se zaposlijo. To velja za dijake, medtem ko se dijakinja tu naučijo raznih gospodinjstkih del.

Omenila bi še šolo za mentalno defektne otroke, katero smo si ogledali. Imeli smo vtis, da je pretesna za vse otroke, ki so bili tam, občudovali pa smo potrpežljivost in resnično humano delo učiteljev, ki z vsemi mogočimi metodami skušajo te otroke kolikor je pač mogoče usposobiti za samostojno življenje.

Sedaj pa še nekaj o počitniških domovih. Ogledali smo si nekaj teh domov na zahodni obali Anglije. Predvsem naj omenim, da v Angliji obstajajo ti domovi le za stare ljudi, ne pa kot pri nas, za vse. En tak dom, ki je last tekstilnih sindikatov v mestu More cambe ter je zelo moderno urejen z vsem komfortom (sobe imajo eno do štiri postelje), je napravil na nas zelo dober vtis, dočim pa dom rudarjev v bližini mesta Blackpool že ni bil tako udoben. Zelo stara stavba z velikimi sobami s po osem in več posteljami nas je prej spominjala na bolnico, kot pa na počitniški dom.

Ker sem že omenila mesto Blackpool naj povem, da imajo v tem mestu podoben stolp kot je Eiffelov stolp v Parizu, le da je seveda nižji. Značilno za to letoviško obmorsko mesto je tudi takozvana Illumination — nočna razsvetljava. Vsak večer gori več tisoč žarnic, ki predstavljajo v raznih barvah vse mogoče, kot npr. razne prizore iz pripovedk, vse vrste živali, cvetlice, igrače, rakete, sputnike itd. Ta razsvetljava se razprostira ob obali v dolžini več kilometrov.

Od desne proti levi: Ivo Krč, Nace Pavlin, Zlata Humer in gospod A. Tweedale

Vratar Mikolič nam je zadnjič odprl vrata

Človek se rodi, dela, trpi, se veseli in troši svoje moči zato, da končno lahko počije in v miru preživi jesen ali zimo svojega življenja.

Ta trenutek je prišel tudi za našega dolgoletnega člana, za Mikoliča. Nič več nam ne bo odpiral vhodna vrata, nič več izročal ključ naših pisarn, nikoli več nas ne bo puščal iz podjetja. Zanj je končano dolgoletno delo, polno žalostnih in težkih pa tudi veselih in srečnih dni. Odšel je v pokoj.

Naš Mikolič je bil zadnji veterani, ki je bil vseskozi, od prvih početkov Jugobruna (leta 1929) pa mimo Tiskanine do današnjega Tekstilindusa zaposlen v tem podjetju. V tem obdobju je bil najprvo kurjač, nato delavec v skladišču gotovega blaga celih 25 let in nazadnje vratar.

Vsa ta leta je bil vesten, vselej točen in deloven. Bil je med stavkajočimi, leta 1941 je za las ušel smrti, ko se je nanj podrla blago, trpel je pod okupatorjem in

končno zaživel v svobodni Jugoslaviji.

Kdo izmed nas se lahko pohvali s takšno vztrajnostjo in ljubeznijo do kolektiva? Kdo izmed nas se bo čez dvajset ali trideset let lahko ponašal s 34-letnim delom v istem podjetju? Verjetno nobeden! Mar tak človek ne zasluži vse priznanje in zahvalo za svoje vestno in vztrajno delo? Kdo ga bolj zasluži, kot on?

Ob odhodu so mu prijatelji in sindikalna podružnica splošne uprave izrekli vse priznanje, mu dali darila in povedali nekaj pri srčnih besed v slovo. Vse to pa je le skromen del tistega, kar je zaslužil za vsa leta svojega dela. Tovariš Mikolič!

Člani ekonomske enote splošna uprava se ti zato še enkrat lepo in hvaležno zahvaljujemo za tvoje požrtvovalno delo, za tvoje razumevanje in tovarištvo, hkrati pa ti želimo, da bi v miru in zadovoljstvu preživel svoj zasluženi pokoj.

Predsednik sind. podružnice čestita Mikoliču

Naš dopust smo preživel na otoku Lošinj

Daleč, daleč je modro obzorje komaj, komaj uzrejo ga oči, za obzorjem pa sinje je morje, kamor moje srce si želi.

Zame in za moja dva nadobudneža ni dopusta ne počitnic, če ne gremo na morje. Navadno smo gostje v našem počitniškem domu v Fiesi, kjer nam je v resnici čez vse všeč. Ker pa človek ljubi spremembo, smo sklenili, da gremo letos kam drugam, kar nam je bilo omogočeno z regresom, katerega je dalo podjetje. Vleklo nas je — mrzle Gorenjce — nekam na jug, na kakšen otok, pa se je zgodilo, da smo se odločili za otok Lošinj. Družbi se je priključila še četrta članica, ker vse dobro gre na pare. Nato smo točno določili nazive in s tem tudi priznali določeno avtoriteto. Tu sem bila jaz — mamica — katere želja naj bi bila ukaz (po moji teoriji seveda, kar pa se ni vedno ujemalo s prakso); nato starejša sestra, ki je bila po mnenju mlajših dveh pravo pribežališče grešnikov, — pa mlajša sestra — po njenem prepričanju edina, ki ima pravico do »cartanija« — in pa seveda še bratec, ki se je kljub svojim mladim letom polno zavedal, da je edini moški v družbi in je temu prikrotil svoje obnašanje. Te nazive smo obdržali ves čas dopusta, zato jih moram navesti tudi tu.

Priprave na dopust so navdse »ugodno« potekale. Bratec je prinesel iz šole spričevalo, ki je primatek dopustnemu veselju par debelih, zelo grenkih kapelj; mlajša sestra je dober teden pred dopustom krepko napadla nek inozemski avtomobil na cesti, ki pa je bil močnejši od nje, jaz pa sem tri dni pred odhodom dobila služben ukaz, ki mi je narokoval odhod v popolnoma drugo smer kot je otok Lošinj. Edino starejša sestra je kar naprej trdila, da gre na dopust tja, kamor je predvidela, in z družbo, katero si je izbrala.

Pa se je le vse uredilo. Odšli smo na pot navsezgodaj zjutraj, da bi vendarle ne prišlo še kaj vmes. Vožnja v vlaku je v redu potekala in mlajša sestra je trdila, da sliši kako pritrkavajo kolesa: o-tok Lošinj, o-tok Lošinj in da že sliši šumenje valov. Starejša sestra pa ji je s čokolado mašila usta in jo prosila, naj bo tiho, ker bodo na prihodnji postaji gotovo prekopili lokomotivo na drugi konec in nas peljali nazaj v Ljubljano ali pa se bo vlak prevrnil, ker se ji zdi, da se že nagiblje. K sreči se ni zgodilo ne to, ne ono in se je vsa družba imenitno pripeljala na Reko. Tam je sledil kratek posvet, ali naj damo kovčke nosačem ali ne. Mlajša dva člana sta takoj preračunala, da bi to stalo za vsak kovček najmanj sto dinarjev, s tem pa bi se občutno zmanjšala vsota, določena za torte in sladoled. Odločno sta pobrala najmanjšo (in najlažjo) torbo in jo mahnila po cesti, češ, vsak naj nese svojo prtljago sam. Starejšima dvema pa so se roke daljšale, daljšale in ob prihodu v pristanišče so se kovčki vlekli že skoraj po tleh. Ampak mlajša dva sta bila zadovoljna, znesek za sladoled je ostal nedotaknjen.

Pred vhom na ladjo, ki vozi na progi Reka—Lošinj je bila taka neznanjska gneča, da smo se obupano postavili ob stran in čakali, da se malo unese. Ker pa le ni bilo videti, da bo situacija do odhoda ladje kaj boljša, smo pustili ob strani vsa pravila lepega vedenja in se s kovčki pred sabo kot z odbijači zapodili v najhujšo gnečo, brezobzirno odrivajoč vse, kar se je urediti dalo, vse se pa tudi ni. Z odpadnimi oblekami, brez gumbov in enega čevlja smo pristali na krovu in se ogledovali, če smo še celi, drugo naj bo kakor hoče. Celi smo bili res, drugače pa v obupnem stanju. Ker pa v tem nismo bili nobena izjema, je bilo vse v redu. V redu pač toliko, da smo prišli na ladjo, bili pa smo v taki gneči, da smo stali na eni nogi in držali prtljago v rokah, ker je nismo imeli kam položiti. Končno smo

si priborili dva ležalna stola, pa smo se menjavali. Sonce je peklo da nam je pot lil po obrazu, ko pa smo zvedeli, koliko moramo plačati še za ležalne stole, so tudi ti postali nekam vroči.

Končno smo se odpeljali. Takoj nam je odleglo, ko nas je pobožal hladan veter. Dobra volja, ki nam je upadla na minimum, se je spet vračala, razen naši najmlajši. Rane, ki jih je dobila v spopadu z avtomobilom in bitka za prostor pod soncem, vse to ji je vzelo moči, da je povsila glavico in vse prigovarjanje, šumenje valov, čudovita vožnja, galebi, ki so obletavali ladjo, nič je ni moglo pripraviti do tega, da bi se ozrla okrog sebe in se vsaj malo nasmehnila. Bratec je moško ugotovil, da je sitna, mogoče celo malo utrujena in da bo že bolje, če prej ne, čez tri dni. Ko jo je še pokril z ruto da bi bila v senci, je smatral, da je opravil svojo dolžnost in se posvetil važnejšim opravilom, namreč lajšanju torbe s prehrabeniimi artikli. Izjavil je, da je bila že zelo težka in da je ne bo več prenašal. Niti starejša sestra niti jaz nisva temu oporekali in tako je torba v resnici shujšala, še bolj pa jo je stisnilo, ko je nekdo nanjo sedel. In ko sem hotela meriti mlajši sestrici vročino, sem ugotovila, da so ostali od nekega celega toplomera samo še drobci stekla.

Izstopili smo v Osoru, majhnem kraju na skrajnem koncu otoka Cresa, katerega veže z otokom Lošinjem majhen mostiček. Borba za prostor se je ponovila, tokrat v avtobusu, vendar smo vsi srečno prišli pod streho. Sicer smo stali na eni nogi, vendar smo se tolažili z mislijo, da je vsake poti enkrat konec. Pa je bilo res. V domu Počitniške skupnosti

Ljubljana-Vič v Nerezinah so nas gostoljubno sprejeli, nas nahranili in nam odkazali prostore za spanje, česar smo bili pač najbolj potrebni.

Nerezine so na otoku Lošinj. So dolga in široka vas z redko posejanimi hišami. Zvezo s svetom vzdržuje avtobus, ki vozi dvakrat na teden iz Lošinja preko otoka Cresa na Reko in pa ladja, ki dvakrat na teden pripelje hrano ali pa tudi ne. Zato so nam kuhali večinoma makarone, riž in fižol (v zrnju), kar se je izvrstno prilagelo v tisti vročini, ki je bila tako huda, da je venelo vse rastlinstvo kar ga je, edino bodeča Neža je lepo uspevala in pa mirta je cvetela. In pa žajbelj, dobri, dišeči, sivi žajbelj s hriba Osora. Njegov čaj je naši mlajši sestrici odpravil visoko vročino in jo ozdravil, da je po treh dneh že veselo tekala okrog in se potapljala v morju kot delfin. Seveda, ko ni bilo ne zdravnika, ne zdravnika, niti limon za gašenje žeje, je bil pač dober grenki žajbljev čaj, ki pa je storil več, kot smo — po pravici povedano — od njega pričakovali.

Ce odštejem bolezen mlajše sestre, zastrupitev roke pri bratcu in neznosne bolečine v mojem želodcu, ki so trajale kakšne tri dni kot verjetna posledica sicer okusno pripravljenih, vendar pokvarjenih polpet, kakšnih večjih pretresov za časa našega bivanja v Nerezinah ni bilo. Voda je bila topla in neverjetno čista. V zalivčku, kjer smo se kopali, je bila po tleh mehka mivka in pa debele, negibne morske »kumare«, katere so vsi pustili pri miru, tudi najbolj vneti zbiralci školjk in polžjih hišic. Okoli starejše sestre so brenčali, stari, debeli čmrlji — v kolikor niso bili pod stro-

gim nadzorstvom — so se pa zelo miroljubno obnašali in si zaradi tega nihče ni belil glave. Ona bi verjetno rajši gledala kakšne mlade, vitke kačje pastirje, teh pa na žalost ni bilo. Zelo moderno je bilo tudi zalivanje notranjih organov s pravim, žlahtnim trtnim sokom, kar je zelo vzpodbudno vplivalo na pevske zmožnosti. Tako smo imeli večkrat priliko poslušati v zgodnjih jutranjih urah najrazličnejše odlomke iz opernih arij, vendar se ni nad tem nihče razburjal. Če pa komu le ni bilo všeč poslušanje koncerta, se je

lahko pridružil izvajalcem in v zboru aktivno sodeloval. Tako smo bili vsi zadovoljni in veseli in dnevi so nam kar prehitro minevali. Na vse to pa je gledal približno pet sto metrov visoki Osor. Visok in siv s kapelico na vrhu, ki je čepela nekoliko po strani in je izgledalo, kot da ima na glavi belo čepico. Ko smo po štirinajstih dnevih odhajali in smo bili že daleč na morju, se nam je zdelo, da še vedno gleda za nami. Njegova bela čepica se je bleščala v soncu. Če bi mogel, bi nam verjetno pomahal in rekel — na svidenje.

Dragi Osor s svojimi belimi, razoranimi skalami in šopi dišečega žajblja, mogoče, mogoče pa res nasvidenje še kdaj.

K. M.

Naših lepih 8 dni

Zadnje tanke meglene niti jutro so se plazile po krvavskem pobočju. Avgustovsko sonce jih je sprotilo, ko se je dvigalo iznad Kamniških Alp. Polni lepih pričakovanj smo se hrepeneče ozirali tja, kamor smo se namenili na dopust. V naš počitniški dom na Krvavcu.

Ni daleč iz Kranja do žičnice pod Krvavcem. Pot je vijugasta in le tu in tam je bilo vozilo obrnjeno tako, da smo skozi stekla videli naš cilj, kjer bomo preživeli prihodnjih osem dni. Ko smo na koncu avtobusne poti, je cilj neviden. Preblizu smo mu. Še malo in v prijetni hišici se po žici vzpenjamo po hribu. Ljudje, ki so ostali spodaj, postajajo vse manjši in manjši. Zdaj so že avtomobili in postaja žičnice tako majhni, da za naše oko niso več zanimivi. Ogromna gozdna področja tonejo pod nami. Ko se potopi tudi Stefanja gora in se odpre brezno doline Kokre, tedaj za trenutek nismo več majhni neznamni ljudje, sedeči v žičnici, pač pa dobimo občutek, da smo veliki.

Skoda, da gre žičnica kar dalje. Tu bi jo ustavili in gledali vsaj nekaj časa ta čudovit gorski svet. Kočna, Grintovec in Kalški greben nudijo v soncu tako lepo sliko, da jo z besedami ni mogoče opisati. Doživeti jo je treba.

Dvajset minut po kolovozni poti proti Jezercem smo nekoliko sopihali pod težo bremena. Nič zato. Tudi to mora biti. Z združenimi močmi smo tudi to premagali in bili smo pred našim domom.

Koča ni ob kolovozni poti. Skrivnostno je odmaknjena za kakih pet minut navzgor. Na majhnem hrbitčku sedi, od koder je zelo lep razgled v dolino in proti hotelu na Krvavcu. Prav blizu so tudi kočje ambroških pastirjev. Edini glasbeniki so goveda s svojim zvonenjem in občasnim zateglim mukanjem. V glavnem je tu gospodar mir.

Trikrat zaklenjena vrata so se vdala. Vstopili smo in takoj ugo-

tovili, da hišica ni le zunaj lepa, temveč tudi znotraj. V njej je vse, kar je potrebno za prijeten odih, udobno počutje, mir, kar pač vsakdo išče, ko je na dopustu. Že prve ure bivanja so nam plačale prejšnje sopihanje pod bremenom. (Hrano in obleko je namreč treba prinesiti s seboj). Kmalu smo se počutili udobno, domače. Kako tudi ne? Tu so prijetna ležišča, domače ognjišče z vsemi gospodinjstskimi potrebščinami, udoben jedilni kot in sploh vse. Poleg hišice sta vodnjak in drvarnica. Vse to pa je ograjeno, da govedo ne pride preblizu. V tem ograjenem delu se lahko po mili volji zlekneš v ležalni stol, ali pa sedeš na majhno klopco in dihaš z vsemi pljuči zdrav višinski zrak, brez primesi cestnega prahu, tovarniškega dima, saj, brez prometnega hrupa, brez vsakdanjosti.

Kratek vsakodneveni sprehod do Viženčarja (ambroški pastir), kjer smo dobili mleko, maslo ali sir, je bil prijeten. Med potjo smo nabirali jagode ob meji med Kriško in Jezersko planino. Včasih smo srečali čredo goved, med katerimi so bila tudi prav mlada teleta. Kdo bi jih ne pobožal?

Lep sprehod je tudi do Jezerc, ali proti Domu na Krvavcu, na vrh ali k Domu pri žičnici. Med potjo smo se ustavljali in se ozirali po dolini. Po gozdu je videti stara trhlja drevesa, ki tudi predstavljajo svoje vrste čar. Med njimi kdaj pa kdaj poskoči kaka srna.

Ves teden smo skakali in telovadili, spali, jedli in pili, se sprehajali, sončili in žogali, prinašali drva in pripravili tudi za kres, ki smo ga zakurili zadnji večer. Bilo je to nekaj posebnega. Ogenj je švigal visoko v temo in veselje okoli njega je nepozabno. Ko smo odhajali, smo sklenili, da pridemo še nazaj. Lepo je bilo, le prehitro je minilo.

Spet smo na žičnici. Pogrezamo se v vsakdanje življenje, spočiti, zadovoljni, srečni.

Vida Zagoričnik

Kdo izmed vas, drage bravke in bravci, ga ne pozna, tega včasih malce splasenega ali pa tudi že umirjenega z leti, tega spremeljavca mladim in starih, ki ga s tujko imenujemo hobby? Gotovo ste že naleteli nanj doma ali pri znancih. In ker je to nekaka bolezen dobe, vam bom skušala v nekaj naslednjih sestavkih dati smernice in nasvete, kako boste tega konjička pravilno in v vašo korist obrzdali. Kaj pa pravzaprav pomeni beseda konjiček — hobby? Enciklopedije navajajo: ljubiteljstvo, posebna vrnema za kaj. Večina ljudi si predstavlja pod pojmom konjiček malo trenenega človeka, ki zbira škatlice od vžigalic, nalepke s steklenic, hrošče, znamke in podobno. Pa ni čisto tako! Konjiček je udejstvovanje na nekem področju izven našega poklica, takorekoč v zabavo je, nekaj, kar delamo zato, da se razvedrimo po delu, da se sprostimo. Nihče, tudi zdravniki, psihologi in drugi zdravstveni delavci, ki proučujejo človeka in posledice preutrujenosti po delu, se ne obrega več vanj, temveč ga nasprotno še priporočajo, kajti če našega konjička pravilno zajašemo, je to lahko idealna protiutež za izčrpanost po delu, zdravilo proti skrbem in naporom vsakdanjega dne. In da bi vam pri izbiri konjička malo pomagala, to je namen današnjega in naslednjih sestavkov. Želim vam, da bi si našli pravo razvedrilo, zabavo, morda tudi za vse življenje.

Gotovo se vam je že primerilo, da je vaš mali sinko nenadoma začel nositi domov kamenčke, škatlice, frnikule ali kaj podobnega? In vaša punčka? Vsa hiša je nenadoma polna krpic, papirčkov in sličic. Bolezen je v prvi začetni fazi. In zdaj je pravi čas, da pravilno ravnamo. Nepravilno ravna tista mama, ki se jezi na to nepotrebno navlako, vpije, zmerja in nazadnje vse skupaj z jezo, treščji v ogenj ali smeti. Ne tako! Poučite svoje malčke, da če zbirajo, morajo to delati pravilno, vi pa jim pri tem pomagajte. Kam naj sinko da vse te kamenčke in podobno šaro? Povsod doma se najde primerna škatla, košarica ali zabojček. To bo samo njegovo in navadite ga, da bo po končanem ogledovanju in urejanju z vrstniki spet vse pospravil in lepo zložil. Pri majhnem otroku je to vse prehodnega značaja in ko bo prišel čas, boste lahko vse vrgle v smeti, ker bo vse zmečkano in povaljano.

Drugeče pa je, kadar se vaš šolarček začne zanimati za take zbirke ali pa ga kaj drugega posebej veseli. Tu pa že nastopi vzgojni moment.

Na kratko otroku razložite, naj se loti zbiranja sistematično in za vse življenje. Opišite mu lepo in pomen take zbirke, pomagajte mu pri odločitvi kaj naj zbira in presodite ali bo zmožel stroške, ki jih bo zbiranje zahtevalo. Če pa se odloči za kakšno drugo ljubiteljstvo in ne za zbirke, mu svetujte kaj je primerno zanj.

Najprej bi vam opisala nekaj najpogostejših načinov in vrst zbiranja, potem pa se bomo pogovorili še o drugih konjičkih za stare in mlade.

ZBIRANJE ZNAMK — FILATELISTIKA

Konjiček in tiha strast, ki ima verjetno največ privržencev na vsej zemeljski obli je zbiranje znamk. Naj bo star ali mlad, reven ali bogat, iz vseh poklicev jih najdete skupaj v kottihih, družtvihi in klubih. Se se najdejo ljudje, ki zbiravce znamk, ki jih strokovno imenujemo filateliste, označujejo kot več ali manj romantično navdahnjene in komične ter z močno zbirateljsko strastjo obsedene državljane. V resnici pa to izgleda čisto drugače! Res je, da se lahko takale zbiravečeva strast tudi popači, vendar to ni več filatelista, ampak spaček in to se lahko zgodi zbiravcem tudi drugje in ne samo »znamkarjem«. To je nekaj, na kar bi vas hotela opozoriti. Bodite strasten zbiravec, toda vedno morate poznati meje.

Pri otrocih še posebno skrbno pazimo, da zbiranje ne privede na stranpota. Še in še moramo ponavljati eno in isto: zbiranje je zabava, razvedrilo, počitek. Najprej šola, služba in potem šele zabava. Posebno pazimo na to, da otrok ne zanemara učenja in nas ne goljufa s tem, da se dela kot da se uči, pod knjigo pa ima svoje ljube albume in jih pregleduje. Tu je treba kar strogo nastopiti in je skoraj vedno najučinkovitejša kazenska odvzem zbirke za nekaj časa. Se huje je, če otrok zaradi nakupa znamk ali podobnega krade ali goljufa. Tu predvsem pazite! Ne vpijte, ne pretepajte, ampak svojemu otroku raje določite primeren znesek denarja, ki ga prejme, seveda če je priden, na teden, na mesec ali ob posebnih priložnostih. Ne silite ga potem, ko ste mu ga dali, da si za ta »njegov denar« kupi kaj, kar že tako mora imeti, ampak mu dovolite, da si kupi znamke ali kar si želi.

Pa se vrnimo spet k našim filatelistom. Res je, da so malce čudni (Dalje na 8. strani)

Umrl je Jaka Malovrh

JAKA
Odšel si iz tovarne brez slovesa.
pretrgala nesreča ti je nit življenja,
mladostnih upov, nad, morda trpljenja.
Zastonj sedaj, noči te dolge mati čaka,
zastonj želi, da vrnil bi se — Jaka.
Srce je strto in roka ji drhti,
po licu veš, pa solza ji polzi. Mati

Zahvala članom podjetja Tekstilindusa iz obrata I

Vsem, ki ste delali skupaj z mojim sinom in bili do njega prijateljski in dobri, se lepo zahvaljujem. Zahvaljujem se tudi tistim, ki ste mu pomagali pri nesreči v mesecu aprilu.

Ko ga je smrt vzela sredi najlepših mladostnih let, ste mu prinesli vence in ga spremili na njegov zadnji in tihi dom; tudi za to pozornost in sočustvovanje se lepo zahvaljujem vsem, posebno pa njegovim sodelavcem.

Marija Malovrh

ZAHVALE

Ana Kožuh, flajerka v obratu I se iskreno zahvaljuje sindikalnemu izvršnemu odboru za denarno pomoč.

Franc Trdina iz Spodnjih Bitenj se zahvaljuje sindikalni podružnici za denarno pomoč.

Lepo se zahvaljujem sindikalni podružnici vzdrževalnih obratov za podporo, ki sem jo prejel ob vrnitvi iz bolnišnice na Golniku.

Pozdrav iz vojske

Vse svoje delavce lepo pozdravljam, obenem pa tudi ves delovni kolektiv ter mu želim še nadaljnjih uspehov

vojak Janez Kozjek

Moj konjiček je...

(Dalje s 7. strani)

daški posebnosti, vendar tako hudo, kot jih nekateri obsojajo, pa spet ni. Če bi bilo tako, se ne bi toliko ljudi po vsem svetu posvetilo tej strasti in priznati moramo, da so filatelisti iz vseh slojev; neuki, ki se z zbiranjem znamk več ali manj izobražujejo in izobraženi ter resni ljudje, ki zbirajo vse življenje te pisane podobice. In zakaj je tako? Milijoni na vsem svetu so se zapisali temu, in zdi se, da je komaj še kakšno ljubiteljstvo, ki nam nudi več različnih možnosti zbiranja, kot zbiranje znamk. Tu si res vsakdo lahko izbere svojo vrsto. Poznamo: klasično zbiranje, to je vse po vrsti, po državah, kontinentih, motivih, žigosane in čiste znamke, priložnostne znamke in žige in še in še. Star ali mlad, puste ali veseljak, vsakemu je dana možnost, da z vneto in ljubeznijo do stvari in z budnim očesom počasi od znamke do znamke gradi svojo zbirko. To zbiranje nam nudi zadoščenje in tiho radost, zahteva pa tudi veliko potrpljenja in redoljubnosti. To ni muha enodnevnica, in preden se odločimo, premislimo dobro ali nas je ljubezen do znamk že toliko prevzela, da bomo vzdržali do konca. Kdor pa misli na to, da

si bo z zbiranjem in prekupevanjem nabral premoženje je bolje, da takoj odneha. Res je, najdejo se tudi taki laži-filatelisti, toda to niso pravi zbiravci. Pravi zbiravec da raje svojo srčno kri, kot pa svojo zbirko. Znan pa je tudi primer, da je ubogemu starčku ki je popolnoma obubožal, na stara leta njegova zbirka rešila življenje.

Podrobno opisovanje zbiranja znamk bomo opustili. Povsod obstajajo filatelistični krožki ali društva in tam vam povedo vsa pravila in navodila. Za konec le nekaj: Kupite svojim malim zbiravcem takoj v začetku preprost album za znamke, da ne bodo ležale povsod okrog, v knjigah in zvezkih in drugje in jih motile in vabile od učenja. Pa še to pomislite, mamice in žene! Bolje je, da je vaš sinko strasten filatelista, kot pa pobalin, ki mu je cesta dom, in bolje je, da vaš mož ves prosti čas »prečepe« pri teh nemurnih znamkah doma, kot pa da bi sedel v krčmi in se pozno ponoči vračal pijan domov.

Filatelistika je nekaj, kar družijo ljudje vsega sveta v prijetno družino in nemalokrat se zgodi, da si zbiravci dopisujejo dolga leta in postanejo dobri prijatelji. Zdaj pa kar korajžno! Več pa prihodnjič! M. H.

V 9. številki Tekstilca je bila, v sestavku o posojilu za Skopje, izpuščena razpredelnica, ki jo objavljamo danes. Razpredelnica prikazuje končno stanje vplačil.

ENOTA	Število članov, ki so vpisali	Skupni znesek v 000	Povprečje
predilnica I	265	1.070	4.038
predilnica II	218	812	3.725
tkalnica I	845	2.777	3.286
tkalnica II	644	1.847	2.868
plemenitil. I z gravuro	408	1.753	4.295
vzdrževalni in kalorična	257	1.255	4.833
plemenitilnica II	130	568	4.369
splošna uprava	280	2.844	10.157
Skupaj	3.047	12.926	4.242

Skupni znesek je torej skoraj 13 milijonov dinarjev. Podjetje pa je dalo iz sklada skupne porabe 16 milijonov dinarjev.

Nogometni ekipi naših članov

NOGOMETNA TEKMA V POČASTITEV 29. NOVEMBRA

Debeli : suhi - 2 : 1

O rekreacijskem življenju delovnega človeka je bilo že veliko napisanega, a malo storjenega. Tega se je zavedala tudi naša športna komisija, ki je formirala dve nogometni ekipi; enaki sicer po letih, vendar različni po kg. V eni so bili suhi člani, s čisto težo 60 kg, v drugi pa člani z okrog 100 kg. Suhj in debeli so pred bližajočo se tekmo snovali svoje načrte, se posvetovali ter prognoziral, vendar pa je levji delež še vedno ostal za »kibice«. Zaradi velikega zanimanja med našimi delavci za ta del razvedrila, se je o tej tekmi govorilo že mnogo prej. Zaradi tega ni niti čudno, da je bilo obiskovalcev več kot na kaki prvenstvi tekmi SNL. V predtekmi sta se pomerili reprezentanci: Mladi — Stari, v kateri so stari, čeprav bolj izkušeni, potegnili krajši konec. Rezultat 4:2 pove dovolj.

Ze pred srečanjem so se neka-

IZZREBANI SO BILI:

1. nagrada — 1.500 dinarjev
2. nagrada — 1.200 dinarjev
3. nagrada — 1.000 dinarjev
4. nagrada — 900 dinarjev
5. nagrada — 800 dinarjev
6. nagrada — 600 dinarjev

Janez Kozjek, vojak, vojna pošta 8576/10 Mostar

Rudi Majnik, Kranj, Lužnarjeva 20. upokoj.

Anica Mihelčič, pred. II
Zeni Francka, obrat II
Marinka Zagar, predilnica II
Avgust Čotar, gravura

PRISPEVKE ZA NASLEDNJO

ŠTEVILKO POSLJITE DO 2.

DECEMBRA!

teri igravci smilili sami sebi. Mikaven je bil za obiskovavca te prireditve pogled na te sramežljive, vendar važne nogometaše. Kot sneg bela bedra, mlahavi trebuh in pa velika nerodnost so botrovali pred pričetkom tekme. Kmalu pa se je pojavil tudi sodnik Čanč. Bil je sila eleganten, po zadnji modi, seveda. Na sebi ni imel običajnega dresa (smatral je, da je to starokopitno), temveč žensko haljo. Pa tudi na običajno majhno uro se ni zanesel, ampak je s seboj prinesel »bekrco« — budilko, ter si jo na dolgem »štriku« obesil okoli vratu. Ker pa se je bal tudi silne pripeke sonca, si je na glavo poveznil »dušo« nogometne žoge. Tako pripravljen je z malo treme zapiskal na piščalko in že so se zatresla tla. Začetni udarec so imeli suhi. Po medsebojnem prerivanju »kik-sanju« in mimobranju žoge so minute začele kar prehitro bežati. Samo 10 minut je bilo treba čakati, in že so suhi povedli z 1:0. Gol je na predložek Čotarja zabil nebotičnik Kalan, srednji napadavec suhih. Debelim pa sapa ni pošla (čeprav jo je marsikateri lovil z vsemi močmi). Začeli so vse češče napadati.

Njihova neizčrpna rušilna moč je prišla do izraza v 14. minuti, ko je Milan Žvokelj iz enajstmetrovke poslal »bombo« v črno. 1:1. Do polčasa nismo videli kaj posebnega, razen par odličnih padcev. V odmoru pa je stopil v akcijo naš gasilski Martin, ki je naše zveste »fuzbalerje« nahnaril z žgano pijačo. Nadaljevanje tekme ni prineslo nobenih bistvenih sprememb. Zaradi tega je bil

vratar debelih bolj nervozen in je od svoje ekipe zahteval, da ga v vratih zamenjajo. Njegovi prošnji so ugodili in ta njihova odločitev se jim je bogato obrestovala. Bivši vratar, zdaj srednji napadavec debelih, je zapečatil usodo suhih z dobro pomerjenim strelom v črno. Po končani tekmi je kapetan debelih prejel prehodni pokal.

Tejč

Slavni sodnik Čanč

Še nekaj zanimivih razprav

(Dalje s 4. strani)

poguma, pa tudi premalo medsebojne povezave. V pogovoru z mladinci je večkrat slišati kritike, pripombe in razne predloge, vendar to ostane pri posameznikih, be bi morali dajati na sejah torej neizkoriščeno. Take pripom-samoupravnih organov, kar bi povečalo in izboljšalo sodelovanje. Zalostno je, da mladine v CDS sploh ni čutiti, čeprav jo je zastopane v njem skoraj polovico, čeprav CDS dostikrat obravnava vprašanja, ki so bistvene važnosti prav za mlade.

Da bi se to stanje izboljšalo, bi bilo predvsem potrebno, da bi material za seje CDS dobili tudi mladinski aktivni v obravnavo. Mladi člani CDS bi se tako s pomočjo ostalih mladincev lahko pripravili za razprave na sejah tega organa. Tako bi mladina lahko resneje posegla v razprave ter razumno na sejah soddoločala.

V imenu Občinskega komiteja ZMS je konferenco pozdravil tov. Taler. Med drugim je tov. Taler dejal, da ni mladina sama kriva, če kaže nezanimanje, pač pa vod-

stvo mladine, ker je ne zna pravilno pritegniti in organizirati. Tov. Taler je tudi poudaril, da mladina pri izdelavi statuta delovne organizacije ne sme neaktiv-

no stati ob strani, temveč mora veliko pozornost posvetiti predvsem tistemu delu statuta, ki bo določal njeno nadaljnje delo in obliko.

in še zaključki...

— Mladinska organizacija naj ustanovi Klub mladih tekstilcev, v katerem bi bili člani vseh tekstilnih podjetij občine Kranj.

— S pravilno dejavnostjo naj organizacija pomaga poživiti šport v podjetju.

— Potrebno je najti način za zblizanje in za boljše sodelovanje mladine in samoupravnih organov. Izvesti je treba tudi pravočasno

— dostavljanje gradiva za seje. — Da bi bilo obveščanje članov enostavnejše in boljše, je treba v obratu II postaviti ustrezen organ.

Na prvi seji komiteja je bil za predsednika izvoljen Nace Cuderman.

Sama konferenca pa je v komite izvolila:

Naceta Cudermana, Eda Ostanaka, Edija Lesjaka, Marjana Zvana, Nežko Štefeto, Jožo Filipovičev, Martina Bajžlja, Milana Šoštariča, Iva Jereba, Polonco Mesečevo in Livi Legatovo.

Za predsednike mladinskih aktivov v ekonomskih enotah pa so bili izvoljeni:

Predilnica I — Vilj Legat, predilnica II — Edo Lesjak

Tkalnica I — Miha Bergar, tkalnica II — Edo Ostanek

Plemenitilnica I — Jože Praprotnik, plemenitilnica II — Marinka Pavc

Vzdrževalni obrat — Peter Čevrizar

Splošna uprava — Milena Erce.